

**Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu**

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY
ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
WE WROCŁAWIU
ZA 2011 R.**

WROCŁAW - LUTY 2012 R.

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI WOJEWÓDZKIEGO
FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
WE WROCŁAWIU ZA 2011 ROK**

I. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH	3
1. Rada Nadzorcza	4
2. Zarząd	6
II. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA	8
Finansowanie zadań i przedsięwzięć w układzie dziedzin ochrony środowiska	8
1. Gospodarka ściekowa i ochrona wód	13
2. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	18
3. Gospodarka odpadami	22
4. Pozostałe zadania	25
4.1. Gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa	25
4.2. Leśnictwo, ochrona przyrody i krajobrazu	29
4.3. Edukacja ekologiczna	32
4.4. Monitoring środowiska	53
4.5. Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków	54
4.6. Inne zadania	55
5. Udział Funduszu w absorpcji środków pomocowych z Unii Europejskiej	59
6. Nadzór nad wykorzystaniem udzielonej przez Fundusz pomocy finansowej	62
III. DZIAŁALNOŚĆ WFOŚiGW WE WROCŁAWIU JAKO INSTYTUCJI WDRAŻAJĄCEJ PROGRAM OPERACYJNY „INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO” W 2011 R.	67
IV. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA FUNDUSZU	77
V. DZIAŁANIA ZESPOŁU DS. INFORMACJI I PROMOCJI FOŚiGW I WFOŚiGW	81
VI. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	
1. Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w 2011 r.	
2. Efekty rzeczowe w zakresie ochrony wód w wyniku oddania do eksploatacji nowo wybudowanych i modernizowanych oczyszczalni ścieków w 2011 r.	
3. Efekty rzeczowe w zakresie kanalizacji ściekowej w 2011 r.	

4. Efekty rzeczowe w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu w 2011 r.
5. Efekty rzeczowe WFOŚiGW we Wrocławiu w zakresie gospodarki odpadami w 2011 r.
6. Efekty rzeczowe w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej w 2011 r.
7. Wykaz zadań dofinansowywanych przez WFOŚiGW we Wrocławiu w 2011 r. i zobowiązań umownych na lata następne
8. Zestawienie projektów wdrażanych przez WFOŚiGW we Wrocławiu

I. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, zwany w dalszej części Funduszem, powołany został do życia na podstawie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska z dnia 31 stycznia 1980 r. (tekst jednolity Dz.U. Nr 49 z 15.04.1994 r., poz. 196 z późn. zmianami) i rozpoczął samodzielną działalność w lipcu 1993. Od 1 stycznia 1999 r. objął zasięgiem działania teren województwa dolnośląskiego.

Fundusz posiada osobowość prawną i do 31.12.2009 r. w rozumieniu ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U z 2005r. Nr 249, poz. 2104 z późn. zmianami) był wojewódzkim funduszem celowym. Natomiast od dnia 01.01.2010 r., na podstawie art. 1 pkt 6 ustawy z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2009 r., Nr 215, poz.1664), Fundusz jest samorządową osobą prawną w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1240 z późn. zmianami).

Organizację wewnętrzną Funduszu, szczegółowy tryb działania organów oraz sposób udzielania pełnomocnictw określa Statut Funduszu nadany Uchwałą Nr LI/909/10 z dnia 24 marca 2010 r. przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego, zmieniony Uchwałą Nr XVII/354/11 z dnia 8 grudnia 2011 r. przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego.

Celem działania Funduszu jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa oraz współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi. Podstawę działalności Funduszu stanowi fundusz statutowy, tworzony głównie z części opłat i kar za korzystanie ze środowiska. Wpływy z tego tytułu są przekazywane na konto Funduszu przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Fundusz określa kryteria i zasady udzielania pomocy finansowej, sporządza roczny plan finansowy oraz plan działalności. Roczny plan finansowy Funduszu na rok 2011 został sporządzony zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska

i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. z 2010 r., Nr 226 poz. 1479).

Fundusz realizuje zadania statutowe poprzez udzielanie oprocentowanych pożyczek, w tym pożyczek przeznaczonych na zachowane płynności finansowej przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, udzielanie dotacji, w tym dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, a także przez nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej. Realizacja wypłat (poza nagrodami) następuje na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych pomiędzy wnioskodawcą, a Funduszem.

Roczne sprawozdanie z działalności Funduszu sporządza Zarząd Funduszu. Rada Nadzorcza, po zatwierdzeniu sprawozdania, składa je w terminie do 30 kwietnia Zarządowi Województwa Dolnośląskiego i Ministrowi Środowiska.

Zarząd Funduszu we Wrocławiu przedstawia sprawozdanie finansowe za rok 2011, sporządzone zgodnie z przepisami art. 45 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. z 2009r., Nr 152, poz. 1223 z późn. zmianami) oraz sprawozdanie z działalności sporządzone zgodnie z art. 400k ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2008r., Nr 25 poz. 150 z późn. zmianami).

1. Rada Nadzorcza

Przez cały 2011 r. Rada Nadzorcza pracowała w poniższym 7-osobowym składzie:

1. Monika Dziadkowiec – Przewodnicząca Rady Nadzorczej Funduszu wyznaczona przez Ministra Środowiska,
2. Waldemar Kulaszka – Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska,
3. Wojciech Adamczak – Zastępca Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji do Spraw Oceny Oddziaływania na Środowisko,
4. Jerzy Tutaj – Zastępca Przewodniczącego Komisji Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Sejmiku Województwa Dolnośląskiego.
5. Piotr Błaszczków – Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, pełniący funkcję Sekretarza Rady Nadzorczej Funduszu,

6. Piotr Śnigucki – przedstawiciel organizacji ekologicznej,
7. Aleksander Marek Skorupa – przedstawiciel samorządu gospodarczego, pełniący funkcję Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Funduszu.

W 2011 r. Rada Nadzorcza wykonując swoje zadania określone w art. 400h ustawy Prawo ochrony środowiska i Statucie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu:

1. zatwierdziła na posiedzeniu w dniu 14.03.2011 r. sprawozdanie z działalności i roczne sprawozdanie finansowe Funduszu za 2010r. (uchwały nr 11/2011 i 12/2011) oraz dokonała podziału zysku pochodzącego z działalności statutowej (uchwała nr 13/2011),
2. w ramach bieżącej kontroli działalności Zarządu, zapoznała się oraz przyjęła do wiadomości uchwały Zarządu,
3. złożyła sprawozdanie z działalności Funduszu za 2010r. Ministrowi Środowiska i Zarządowi Województwa Dolnośląskiego,
4. uchwaliła „Plan działalności WFOŚiGW we Wrocławiu na 2012 rok” (uchwała nr 98/2011),
5. zatwierdziła „Listę przedsięwzięć priorytetowych WFOŚiGW we Wrocławiu przewidzianych do dofinansowania w 2012 roku” po zasięgnięciu opinii Narodowego Funduszu w zakresie finansowania przedsięwzięć z udziałem środków niepodlegających zwrotowi pochodzących z Unii Europejskiej oraz uzgodnieniu z Dyrektorem RZGW we Wrocławiu w zakresie finansowania przedsięwzięć dotyczących gospodarki wodnej na terenie regionu wodnego (uchwała nr 44/2011),
6. uchwaliła korektę projektu rocznego planu finansowego Funduszu na rok 2011 (uchwała nr 96/2011),
7. uchwaliła projekt rocznego planu finansowego Funduszu na rok 2012 (uchwała nr 97/2011)
8. ustaliła „Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz trybu i zasad udzielania i rozliczania dotacji” (uchwały nr 33/2011, 99/2011),
9. ustaliła „Zasady dofinansowania ze środków WFOŚiGW we Wrocławiu zadań z zakresu edukacji ekologicznej” (uchwała nr 10/2011),
10. dokonała wyboru podmiotu właściwego do badania sprawozdania finansowego Funduszu za rok 2011 (uchwała nr 100/2011),

Podczas **11 posiedzeń**, które odbyły się w 2011 r., Rada Nadzorcza Funduszu podjęła **106 uchwał**.

Łączna pomoc finansowa przyznana decyzjami Rady Nadzorczej w 2011 r. wraz z decyzjami dotyczącymi zmniejszeń wysokości dofinansowania przyznanego w latach poprzednich wyniosła **243.087.190,54 zł** i miała następującą strukturę: dotacje **22.132.683,14 zł** oraz pożyczki **220.954.507,40 zł**.

2. Zarząd

Przez cały rok 2011 Zarządu Funduszu pracował w 3-osobowym składzie:

1. Marek Mielczarek – Prezes Zarządu,
2. Ewa Mańkowska – Zastępca Prezesa Zarządu,
3. Jerzy Ignaszak - Zastępca Prezesa Zarządu,

Średnioroczne zatrudnienie w Funduszu w 2011 roku wynosiło **75,16 etatu**.

Podczas **45 posiedzeń**, które odbyły się w 2011 r. Zarząd podjął łącznie **534 uchwały**.

Łączna pomoc finansowa przyznana decyzjami Zarządu w 2011 r. wyniosła **163.998.939,03 zł** i miała następującą strukturę: dotacje **33.565.098,63 zł** pożyczki **130.433.840,40 zł**.

W 2011 r. praca Zarządu koncentrowała się głównie na:

- przygotowywaniu wniosków wraz z propozycją formy i kwoty pomocy przedkładanych Radzie Nadzorczej do uchwalenia i zatwierdzenia,
- podejmowaniu decyzji o udzielaniu pożyczek oraz dotacji będących ustawowo w jego kompetencjach,
- podejmowaniu uchwał anulujących przyznaną pomoc,
- kontrolowaniu wykorzystania pożyczek i dotacji przyznaných ze środków Funduszu oraz podejmowaniu decyzji w sprawie zmian warunków zawartych umów,
- bieżącej analizie przychodów i wydatków Funduszu, kontroli realizacji planu działalności i planu finansowego oraz wnioskowaniu o dokonanie w nich przesunięć,
- opiniowaniu wniosków o umorzenie pożyczek przedkładanych do decyzji Radzie

Nadzorczej,

- gospodarowaniu środkami Funduszu,
- analizowaniu efektywności wydatkowania środków Funduszu pod kątem uzyskiwanych największych efektów rzeczowych dla środowiska województwa dolnośląskiego,
- przygotowaniu dokumentów, materiałów i informacji na posiedzenia Rady Nadzorczej,
- współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zakresie ustalenia priorytetów inwestycyjnych i pozyskiwania środków dla województwa dolnośląskiego,
- rozwijaniu współpracy z innymi instytucjami finansowymi oraz bankami dla zwiększenia możliwości inwestowania w zadania ochrony środowiska,
- ścisłej współpracy z gminami i powiatami w zakresie realizacji zadań ochrony środowiska,
- rozwijaniu współpracy z innymi instytucjami i urzędami, odpowiedzialnymi za ochronę środowiska i gospodarkę wodną,
- rozwijaniu form finansowania inwestycji środkami Funduszu,
- bieżącej analizie funkcjonowania Funduszu oraz podejmowaniu decyzji usprawniających jego działalność.

II. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA

Finansowanie zadań i przedsięwzięć w układzie dziedzin ochrony środowiska

Kierunki wydatkowania środków Funduszu wyznaczały uchwalone przez Radę Nadzorczą na podstawie ustawy z dnia 27.04.2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. Nr 25 z 2008, poz. 150 z późn. zm.):

- „Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji”,
- „Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu”,
- „Lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu planowanych do dofinansowania w 2011 r.”,
- „Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na lata 2009-2012”.

Dofinansowaniem objęto wyłącznie zadania i przedsięwzięcia spełniające warunki określone w wymienionych wyżej dokumentach.

W 2011 r. rozpatrzono ogółem 390 wniosków (w tym 44 złożone w roku 2010) o udzielenie pomocy finansowej na realizację zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną, na łączną kwotę 609 918,8 tys. zł. Spośród rozpatrzonych wniosków 11 nie spełniało obowiązujących w Funduszu „Kryteriów ...” i „Zasad ...”, a 17 zostało wycofanych przez wnioskodawców. Z pozostałych 362 wniosków: 294 tj. 81,2% zostało rozpatrzonych pozytywnie przez Zarząd i Radę Nadzorczą Funduszu, 22 tj. 6,1% zostało rozpatrzonych odmownie, między innymi ze względu na niewielki efekt ekologiczny planowany do uzyskania w wyniku ich realizacji, a 46 tj. 12,7% pozostało do rozstrzygnięcia w 2012 r.

Przygotowanie zadań do realizacji w stopniu zgodnym z obowiązującymi w Funduszu procedurami pozwoliło na zawarcie w 2011 r. ogółem 315 nowych umów na kwotę 206 999,2 tys. zł, w tym:

- 85 umów pożyczek na kwotę 182 649,4 tys. zł, w tym 8 umów pożyczek na zachowanie płynności finansowej na kwotę 17 715,0 tys. zł,
- 224 umów dotacji na kwotę 23 039,7 tys. zł,
- 6 umów trójstronnych z bankami i beneficjentami na dopłatę do oprocentowania na kwotę 1 310,1 tys. zł.

Zawarte zostały również aneksy do umów z lat ubiegłych zmieniające wysokość przyznanej pomocy, głównie w związku z korektą wartości realizowanych zadań, w wyniku czego przyznane poprzednio dofinansowanie uległo zwiększeniu o kwotę 3 243,4 tys. zł.

Uwzględniając czynne umowy zawarte przez Fundusz przed 1 stycznia 2011 r., umowy zawarte w 2011 r. oraz zadania w stosunku do których Zarząd i Rada Nadzorcza Funduszu podjęły uchwały o dofinansowaniu, w obsłudze pracowników merytorycznych znajdowało się w okresie sprawozdawczym łącznie 461 zadań, w tym 394 zadań z podpisanymi umowami oraz 67 zadań przygotowywanych do ich podpisania.

W 2011 r., na podstawie umów pożyczek i dotacji zawartych w 2011 r. i latach ubiegłych, Fundusz dofinansował bezpośrednio realizację 357 nowych i kontynuowanych zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną kwotą 150 398,6 tys. zł, z czego:

- pożyczki wyniosły 113 961,4 tys. zł (75,7%), w tym pożyczki na zachowanie płynności finansowej 13 527,9 tys. zł,
- dotacje 35 610,2 tys. zł (23,6%),
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych na zadania realizowane na podstawie umów trójstronnych (beneficjent-bank-Fundusz) 827,0 tys. zł (0,5%).

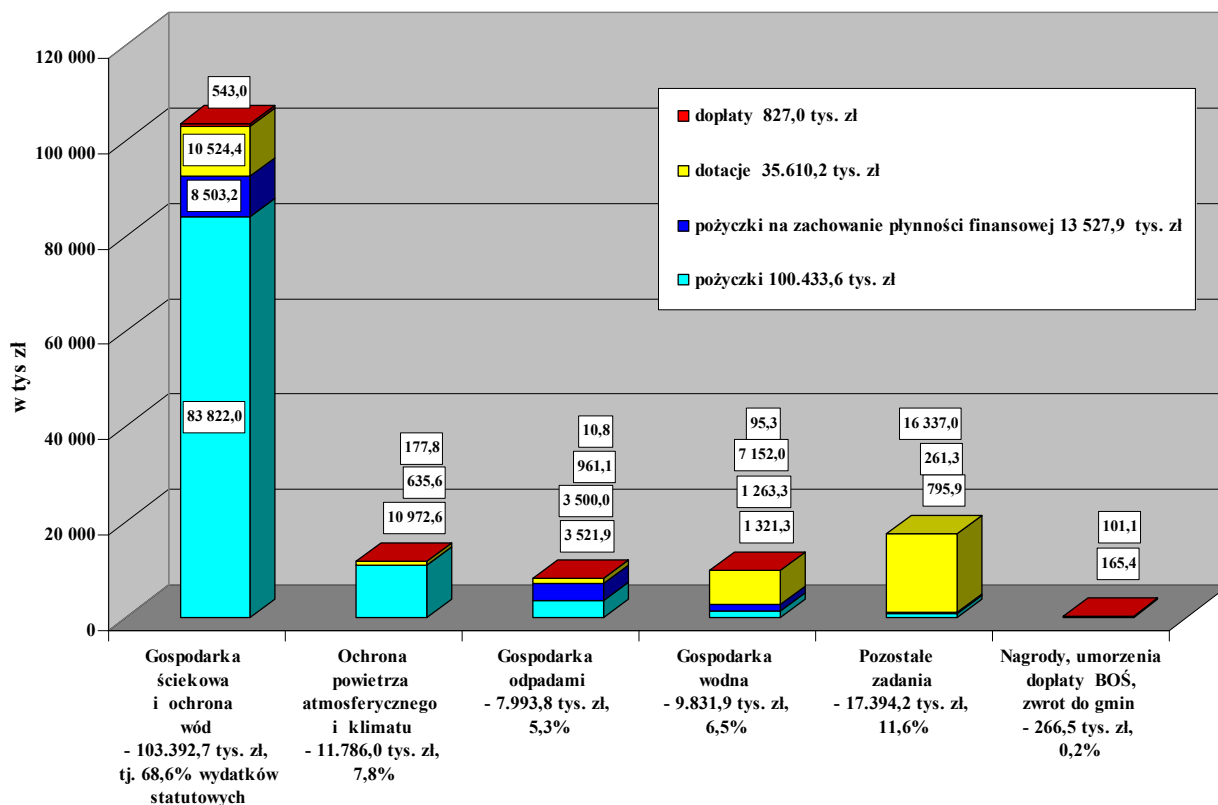
Dodatkowo 0,2% całości wydatków statutowych na:

- 7 tys. zł na nagrody za osiągnięcia w ochronie środowiska,
- 84 tys. zł na umorzenia pożyczek,
- 165,4 tys. zł na dopłaty do oprocentowania kredytów udzielanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. ze środków własnych w ramach zawartej z nim umowy,
- 10,1 tys. zł z tytułu zwrotu gminom utraconych przez nie dochodów gminnych.

Uwzględniając rangę potrzeb oraz przyjęte priorytety w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej środki Funduszu wydatkowano na następujące dziedziny:

- gospodarkę ściekową i ochronę wód – 103 392,7 tys. zł (68,6% wydatkowanych środków) dofinansowując 88 zadań,
- ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – 11 786,0 tys. zł (7,8%) dofinansowując 30 zadań,
- gospodarkę odpadami – 7 993,8 tys. zł (5,3%), dofinansowując 23 zadania,
- pozostałe zadania – 27 226,1 tys. zł (18,1%), dofinansowując 216 zadań, w tym:
  - ✓ gospodarkę wodną i ochronę przeciwpowodziową – 9 831,9 tys. zł (6,5%), dofinansowując 19 zadań,

Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w 2011 r.

- ✓ leśnictwo, ochronę przyrody i krajobrazu – 2 584,4 tys. zł (1,7%), dofinansowując 16 zadań,
- ✓ edukację ekologiczną – 4 431,3 tys. zł (3,0%), dofinansowując 125 zadań,
- ✓ monitoring środowiska – 2 845,6 tys. zł (1,9%), dofinansowując 6 zadań,

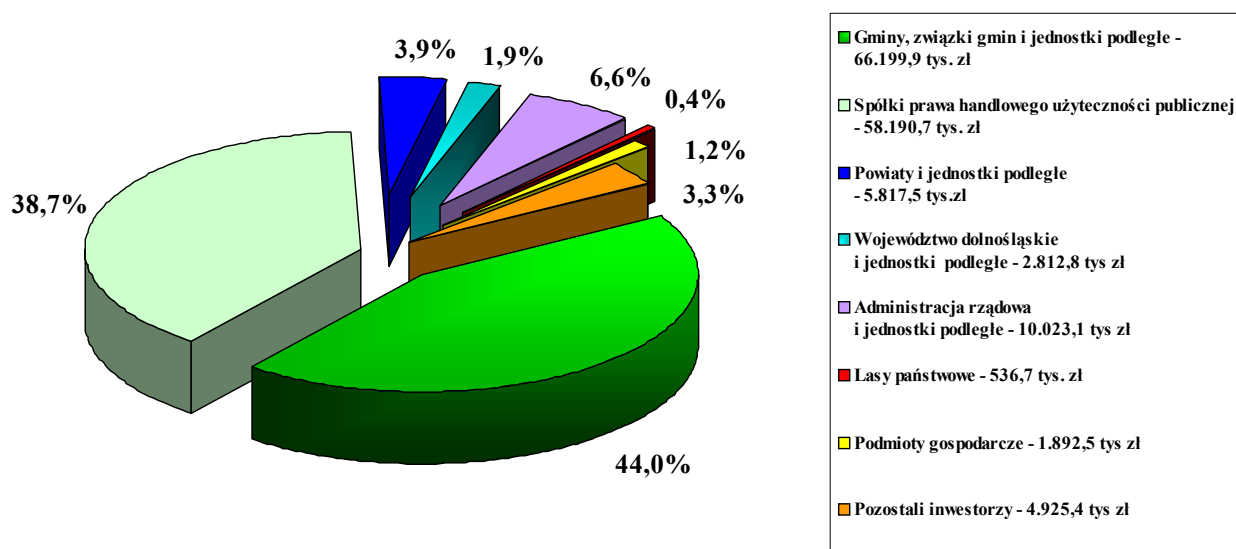
- ✓ zapobieganie i likwidację poważnych awarii i ich skutków – 2 170,4 tys. zł (1,4%), dofinansowując 20 zadań,
- ✓ inne zadania (m.in. profilaktyka zdrowotna dzieci, wapnowanie gleb, usuwanie skutków powodzi) – 5 362,5 tys. zł (3,6%), dofinansowując 30 zadań,
- nagrody za osiągnięcia w ochronie środowiska, umorzenia pożyczek, dopłaty do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki oraz zwrot dochodów gminnych – 266,5 tys. zł (0,2%).

Wydatki statutowe Funduszu w 2011 r. z podziałem na dziedziny ochrony środowiska przedstawione zostały w tabeli nr 1.

W 2011 r. na bezpośrednio dofinansowanie realizacji zadań skierowano środki w wysokości 150 398,6 tys. zł, w tym na zadania realizowane przez:

- gminy, związki gmin i podmioty podległe (jednostki komunalne, szkoły i inne) – 44,0% całości wydatków tj. 66 199,9 tys. zł (19,7% stanowiły dotacje, 66,1% pożyczki, 13,5% pożyczki na zachowanie płynności finansowej, a 0,7% dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych),
- spółki prawa handlowego o charakterze użyteczności publicznej (przedsiębiorstwa wodociągów i kanalizacji, gospodarki komunalnej itp.) – 38,7% tj. 58 190,7 tys. zł, (6,2% stanowiły dotacje, a 85,6% pożyczki, 7,9% pożyczki na zachowanie płynności finansowej, a 0,3% dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych),

Wydatki statutowe WFOŚiGW w 2011 r. z podziałem na wnioskodawców

- powiaty i ich jednostki – 3,9% tj. 5 817,5 tys. zł (15,0% stanowiły dotacje, 85,0% pożyczki),
- Województwo Dolnośląskie i jednostki podległe – 1,9% tj. 2 812,8 tys. zł (100,0% stanowiły dotacje); największym beneficjentem z tej grupy był Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu,
- administrację rządową oraz jednostki jej podległe – 6,6% tj. 10 023,1 tys. zł (100,0% stanowiły dotacje); największymi inwestorami w tej grupie byli: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz instytuty państwowe,
- lasy państwowe – 0,4% tj. 536,7 tys. zł (100,0% stanowiły dotacje); największym beneficjentem w tej grupie była Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu,
- podmioty gospodarcze (spółdzielnie, pozostałe spółki prawa handlowego) – 1,2% tj. 1 892,5 tys. zł (45,5% stanowiły pożyczki, 45,1% dotacje, a 9,4% dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych); największym beneficjentem w tej grupie była Telewizja Polska S.A. Oddział Terenowy we Wrocławiu,
- pozostałych inwestorów, w tym pozarządowe organizacje ekologiczne - 3,3% tj. 4 925,4 tys. zł 78,4% stanowiły dotacje, a 21,6% pożyczki); największymi inwestorami w tej grupie były stowarzyszenia i fundacje oraz kościoły i związki wyznaniowe.

W ramach dopłat do oprocentowania kredytów Fundusz kontynuował współpracę z Bankiem Ochrony Środowiska S.A. Oddział we Wrocławiu.

Prolongowano umowy określające warunki udzielania przez ten bank kredytów preferencyjnych na zadania związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną obejmujące budowę i modernizację systemów ciepłowniczych, finansowanie inwestycji termomodernizacyjnych, budowę małych oczyszczalni ścieków bytowo – gospodarczych oraz likwidację wyrobów zawierających azbest. Istotą tych umów jest angażowanie przez bank środków własnych w realizację małych projektów, natomiast Wojewódzki Fundusz dopłaca część odsetek od udzielonego kredytu preferencyjnego. W zakresie tych linii kredytowych w 2011 r. Bank zawarł z inwestorami 40 umów. W każdym kwartale dopłatami objętych zostało około 260 czynnych umów kredytowych.

Ogółem na dofinansowanie dopłat do umów zawartych z BOŚ w 2011 r. oraz w latach poprzednich Fundusz wydatkował 165 383,93 zł, w tym:

- ochrona powietrza – 154 485,58 zł,
- gospodarka ściekowa i ochrona wód – 10 658,96 zł,
- ochrona powierzchni ziemi – 239,39 zł.

Zobowiązania Funduszu z tytułu zawartych umów, na dofinansowanie 123 zadań kontynuowanych przewidzianych do zrealizowania w roku 2012 i w latach następnych, wyniosły na koniec 2011 r. 148 853,4 tys. zł, w tym zobowiązania dotacyjne 23 231,7 tys. zł, pożyczkowe 120 624,2 tys. zł oraz z tytułu dopłat do oprocentowania kredytów w ramach zawartych umów trójstronnych 4 997,5 tys. zł.

Ponadto organy statutowe Funduszu podjęły uchwały o dofinansowaniu 67 zadań kwotą 98 337,8 tys. zł (z czego 34 532,9 tys. zł stanowią dotacje, 53 624,9 tys. zł pożyczki, a 10 180,0 tys. zł pożyczki na zachowanie płynności finansowej). Umowy na dofinansowanie zostaną zawarte w 2012 r. po zakończeniu procedur przetargowych.

Wykaz zadań dofinansowanych przez Fundusz w 2011 r. oraz zobowiązań umownych na lata następne zawiera tabela nr 7.

1. Gospodarka ściekowa i ochrona wód

Z dziedziny gospodarki ściekowej i ochrony wód Fundusz rozpatrzył w 2011 r. 44 wnioski, z których 37 zostało rozpatrzonych pozytywnie przez Zarząd i Radę Nadzorczą, 1 został wycofany przez wnioskodawcę, 1 nie spełniał obowiązujących w Funduszu „Kryteriów ...” i „Zasad ...”, a 5 pozostało do rozstrzygnięcia w 2012 r.

W ciągu roku w trakcie realizacji znajdowało się 98 zadań inwestycyjnych, spośród których 88 zostało dofinansowanych.

Na zadania związane z budową lub modernizacją miejskich i wiejskich mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków oraz budowę sieci kanalizacyjnych w miastach i wsiach województwa dolnośląskiego Fundusz wydatkował ogółem w 2011 r. 103 392,7 tys. zł tj. 68,6% środków wypłaconych na realizację wszystkich zadań

statutowych, z czego 10 524,4 tys. zł, tj. 10,2% stanowiły dotacje, 83 822,0 tys. zł tj. 81,1% pożyczki, 8 503,2 tys. zł tj. 8,2% pożyczki na zachowanie płynności finansowej, a 543,0 tys. zł tj. 0,5% dopłaty do oprocentowania kredytów w ramach zawartych umów trójstronnych.

Na lata następne Fundusz posiada zobowiązania wynikające z zawartych umów w stosunku do 50. zadań kontynuowanych na kwotę 66 876,1 tys. zł (44,9% wszystkich zobowiązań), z czego 12 023,8 tys. zł dotyczy umów dotacji, a 51 435,3 tys. zł umów pożyczek oraz 3 417,0 tys. zł z tytułu dopłat do oprocentowania kredytów.

W 2011 r. zakończono modernizację i przebudowę 3 oczyszczalni ścieków zwiększając ich przepustowość o 1 057 m³/d i oddano do użytku 5 nowych oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 3 223 m³/d. Łączny przyrost przepustowości oczyszczalni ścieków wyniósł 4 280 m³/d (w tym 3 przy dopłatach Funduszu do kredytów bankowych).

Na terenie 42 gmin w 79 miejscowościach wybudowano i zmodernizowano 453,3 km sieci kanalizacyjnych, w tym 400,6 km na terenach wiejskich. Wykonano 2 dokumentacje na uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej 2 gmin.

Wybrane efekty rzeczowe uzyskane w wyniku oddania do użytku nowo wybudowanych i zmodernizowanych oczyszczalni ścieków oraz efekty w zakresie kanalizacji ściekowej przedstawiają tabele nr 2 i 3.

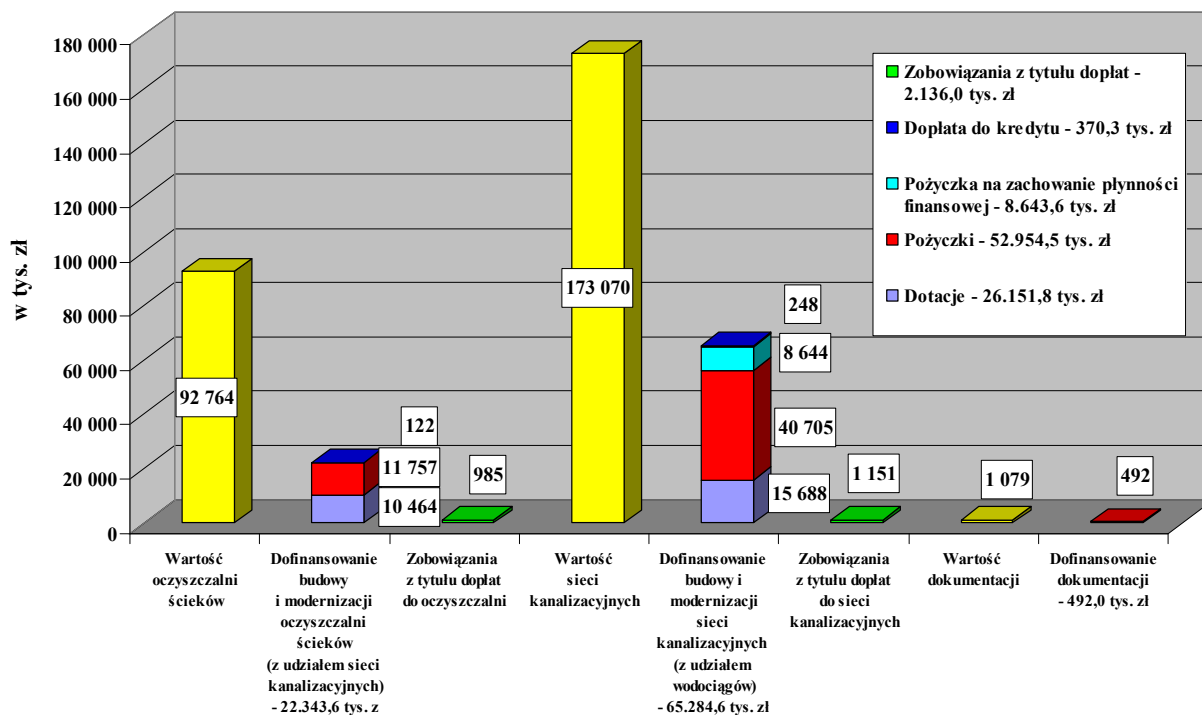
W efekcie tych działań zaistniała możliwość ograniczenia ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach:

- BZT5 - 1 176,00 w kg/d
- zawiesina ogólna - 1 101,10 w kg/d

Przy ogólnej wartości zadań zakończonych w 2011 r. w wysokości 266 913,4 tys. zł, zaangażowanie finansowe Funduszu wyniosło 88 120,2 tys. zł, w tym 26 151,8 tys. zł w formie dotacji, 52 954,5 tys. zł w formie pożyczki, 8 643,6 w formie pożyczki na zachowanie płynności finansowej oraz 370,3 tys. zł w formie dopłat do kredytów bankowych. Zobowiązania Funduszu z tytułu dopłat do kredytów bankowych 10 zadań zakończonych w 2011 r. wynoszą na lata następne 2 136,0 tys. zł.

Dofinansowanie WFOŚiGW we Wrocławiu do oddanych do użytku w 2011 r. zadań z zakresu gospodarki ściekowej i ochrony wód

Do najważniejszych zadań z zakresu ochrony wód, które zrealizowane były przy udziale środków Funduszu w 2011 r. należą:

- 1) z oddanych do eksploatacji nowo wybudowanych i modernizowanych mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków:
  - oczyszczalnia ścieków o przepustowości 275m³/d dla aglomeracji Jordanów Śląski - etap I,
  - mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Starej Kamienicy o przepustowości Q_{śrd}=248m³/dobę (w ramach RPO),
  - oczyszczalnia ścieków w miejscowości Wolbromek o przepustowości 2400 m³/dobę, Gmina Bolków,
  - oczyszczalnia ścieków w Przemkowie o przepustowości 612 m³/dobę,
  - bezenergetyczna roślinno–stawowa oczyszczalnia ścieków w miejscowości Jemielno o przepustowości 100m³/d,
  - oczyszczalnia ścieków w Mietkowie – zwiększenie przepustowości o 300m³/d do wielkości 500m³/d,

- oczyszczalnia ścieków w Piotrowicach o przepustowości 1700m³/d.
- 2) z przekazanych do eksploatacji sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej:
- 18,3km kanalizacji sanitarnej dla aglomeracji Jordanów Śląski - etap I,
  - 16,7km kanalizacji sanitarnej w Niedamirowie, Opawie w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska na lata 2007-2013,
  - 9,3km kanalizacji sanitarnej w Gminie Wojcieszów - kompleksowa budowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - budowa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013,
  - 24,76km kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Kromnów, Wola Kromnowska, Stara Kamienica i Kopaniec gmina Stara Kamienica (w ramach RPO),
  - 29,081km kanalizacji sanitarnej w miejscowości Parowa gm. Osiecznica (w ramach PROW),
  - 15,61km kanalizacji sanitarnej w miejscowości Komarno gm. Janowice Wlk,
  - 14,9 km kanalizacji dla wsi Wiadrów, Sokola i część Kwietnik, Gmina Paszowice,
  - 14 km kanalizacji dla wsi Kłobuczyn i Koźlice, Gmina Gaworzyce,
  - 13,3km kanalizacji dla wsi Sichów-Sichówek, Gmina Męcinka (z udziałem dofinansowania w ramach PROW WD na lata 2007-2013 w kwocie 1.989.997,00 zł),
  - 10,8km kanalizacji dla wsi Motyle, Pasternik, Nowa Kuźnia z przesyłem do oczyszczalni w Gromadce, Gmina Gromadka,
  - 7,2km kanalizacji dla wsi Pątnówek, Jakuszów, Gmina Miłkowice,
  - około 28 km kanalizacji sanitarnej w Gminie Twardogóra,
  - około 9,8km kanalizacji sanitarnej w Gminie Borów,
  - około 15 km kanalizacji sanitarnej w Gminie Jelcz Laskowice,
  - około 27 km kanalizacji sanitarnej w Gminie Długołęka,
  - około 11 km kanalizacji sanitarnej w Gminie Kąty Wrocławskie,
  - 26, 93 km kanalizacji sanitarnej w Gminie Stronie Śląskie – Bielice,

- 3,5 km kanalizacji sanitarnej w Piławie Górnej,
- 9,9 km kanalizacji sanitarnej w Jeleniowie – Gmina Lewin Kłodzki,
- 9,073 km kanalizacji sanitarnej oraz 1,174 km kanalizacji deszczowej we wsi Tomkowice i Granica – zadanie realizowane przez gminę Strzegom,
- 13,965 km kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Gruszów, Stefanowice i Marcinowice – zadanie realizowane przez gminę Marcinowice,
- 1,404 km kanalizacji sanitarnej oraz 0,404 km kanalizacji deszczowej w Bielawie,
- 3,486 km kanalizacji sanitarnej oraz 1,072 km kanalizacji deszczowej w Bardzie.

Ponadto ze środków Funduszu realizowano zadania, które będą kontynuowane w latach następnych, a mianowicie:

- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Sobota i Dębowy Gaj w gminie Lwówek Śląski w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej gmin leżących w zlewni rzeki Czerwona Woda dla gmin Zgorzelec, Platerówka i Sulików (w ramach POIiŚ),
- rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Nowogrodziec – etap I a (w ramach POIiŚ),
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej we wsi Jędrzychowice gm. Zgorzelec (w ramach PROW),
- budowa oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Kondratowice,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Środa Śląsk,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz modernizacji oczyszczalni ścieków w Gminie Strzelin,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz modernizacji oczyszczalni ścieków w Mieście Oława,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowa oczyszczalni ścieków w Gminie Oława,
- rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Henryków oraz budowa

kanalizacji sanitarnej w gminie Ziębice – kanalizacja sanitarna 26,28 km oraz budowa oczyszczalni ścieków o przepustowości 300 m³/d - zadanie realizowane przez gminę Ziębice,

- zapewnienie prawidłowej gospodarki ściekowej w gminie Strzegom – kanalizacja sanitarna 49,70 km wraz z przebudową oczyszczalni ścieków o docelowej przepustowości 6200 m³/d - zadanie realizowane przez spółkę Wodociągi i Kanalizacja w Strzegomiu.

Osobną grupę stanowiły zadania związane z przygotowaniem dokumentacji do Funduszy Unijnych:

- dokumentacja projektowa na wykonanie I, II, III i IV etapu uporządkowania gospodarki ściekowej środkowej części Gminy Kobierzyce,
- opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla przedsięwzięcia „Zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej aglomeracji Wrocław, w części gminy Miękinia”,
- opracowanie programów funkcjonalno – użytkowych i projektów budowlanych dla programu »Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Żarów« – Etap I.

2. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu

Z dziedziny ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu Fundusz rozpatrzył w 2011 r. 41 wniosków, z których 26 zostało pozytywnie rozpatrzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą, 2 zostały wycofane przez wnioskodawców, 6 nie spełniało obowiązujących w Funduszu „Kryteriów ...” i „Zasad ...”, 1 został rozpatrzony odmownie ze względu na niewielki efekt ekologiczny planowany do uzyskania w wyniku jego realizacji, a 6 pozostało do rozstrzygnięcia na 2012 r.

W ciągu roku w trakcie realizacji znajdowały się 34 zadania. Fundusz wydatkował w 2011 r. środki na dofinansowanie 30 zadań.

Na dofinansowanie realizacji zadań zapewniających zmniejszenie emisji gazów i pyłów, powstających w procesie spalania energetycznego paliw, w tym

m.in. poprzez termomodernizację budynków i modernizację starych kotłowni, Fundusz wydatkował 11 786,0 tys. zł, co stanowiło 7,8% całości wydatków statutowych, z czego 635,6 tys. zł tj. 5,4% stanowiły dotacje, 10 972,6 tys. zł tj. 93,1% pożyczki, a 177,8 tys. zł tj. 1,5% dopłaty do oprocentowania kredytów w ramach zawartych umów trójstronnych.

Na lata następne podjęto zobowiązania wynikające z zawartych umów w stosunku do 14 zadań kontynuowanych na kwotę 10 106,5 tys. zł (6,8% wszystkich zobowiązań), w tym w formie dotacji 385,2 tys. zł, pożyczki 9 323,0 tys. zł. oraz 398,3 tys. zł w formie dopłat do kredytów.

Wartość zadań z zakresu ochrony powietrza oddanych do użytku w 2011 r. osiągnęła wysokość 25 217,9 tys. zł, a dofinansowanie Funduszu do ich realizacji wyniosło 8 277,6 tys. zł, w tym 291,6 tys. zł w formie dotacji, 7 952,0 tys. zł w formie pożyczki oraz 34,0 tys. zł w formie dopłat do kredytów bankowych. Zobowiązania Funduszu z tytułu dopłat do kredytów bankowych 2 zadań zakończonych na lata następne wynoszą 123,6 tys. zł.

Dofinansowanie Funduszu ukierunkowane było na pomoc w realizacji zadań związanych z:

- ograniczeniem niskiej emisji z lokalnych kotłowni poprzez ich modernizację,
- ograniczeniem emisji zanieczyszczeń przemysłowych,
- budową i modernizacją sieci ciepłowniczych,
- termomodernizacją budynków,
- wspieraniem nowych technologii pozwalających na uzyskanie tzw. „czystej” energii z odnawialnych źródeł energii.

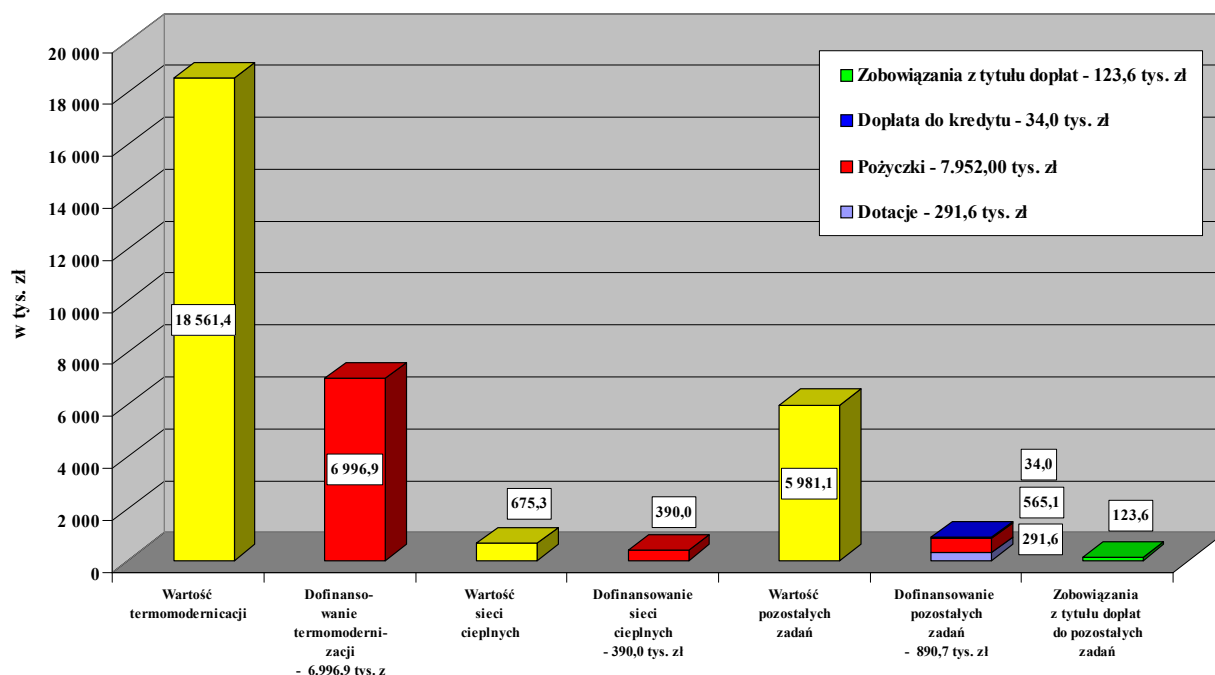
Efekty rzeczowe pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz na zadania związane z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu są następujące:

- zmodernizowano 2 kotłownie węglowe o mocy 700 kW na kotłownie o mniejszej uciążliwości dla środowiska oraz 1 opalaną gazem o mocy 112 kW,
- wybudowano małą elektrownię wodną o mocy 410kW,
- wybudowano sieci ciepłownicze o długości 688,1 mb,
- w 2 obiektach zainstalowano ogrzewanie wykorzystujące solary - 28 szt. kolektorów

słonecznych - 69,09m²,

- w 3 obiektach zainstalowano pompy ciepła - kolektory gruntowe o mocy 213,87 kW,
- w wyniku przeprowadzonej termomodernizacji 11 obiektów uzyskano oszczędność energii w wysokości 24 323,6 GJ/a.

Dofinansowanie WFOŚiGW we Wrocławiu do oddanych do użytku w 2011 r. zadań z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu

Obiekty i instalacje przekazane do eksploatacji w 2011 r. pozwolą na obniżenie w skali roku emisji:

- pyłu - 8,99 Mg/r
- SO₂ - 10,29 Mg/r
- NO_x - 2,44 Mg/r
- CO - 30,57 Mg/r
- CO₂ - 2 227,84 Mg/r

Efekty rzeczowe uzyskane w zakresie ochrony powietrza przedstawione zostały w tabeli nr 4.

Do największych inwestycji zrealizowanych w 2011 r. przy udziale finansowym

Funduszu zaliczyć należy:

- budowę małej elektrowni wodnej Kliczków-Kleszczowa na rzece Kwisa w km 36+132, realizowaną przez Jana Cołokidzi, Elektrownia Wodna „Kliczków” Spółka Jawna w Bolesławcu,
- przebudowę 1 kotłowni w Zespole Profilaktyki i Rehabilitacji w Janowicach, Wielkich,
- realizację instalacji pozwalających na wykorzystanie energii odnawialnej:
  - ✓ montaż kolektorów słonecznych 24 szt. o powierzchni 60,72 m² w Zespole Profilaktyki i Rehabilitacji w Janowicach Wielkich,
  - ✓ montaż kolektorów słonecznych 4 szt. o powierzchni 8,37 m² w ZUS o/Wałbrzych,
  - ✓ budowę węzła cieplnego z pompami ciepła i kolektorem gruntowym dla potrzeb Wyższego Seminarium Duchownego w Bagnie, wykonanie 46. odwiertów o głębokości 60m każdy oraz zainstalowanie pomp ciepła o łącznej wydajności 152 kW,
- termomodernizacje:
  - ✓ budynku Zespołu Profilaktyki i Reabilitacji w Janowicach Wielkich,
  - ✓ pięciu budynków użyteczności publicznej w Bolesławcu,
  - ✓ trzech obiektów szkolno-wychowawczych Gminy Wrocław (S.P. Nr 73, ul.Gliniana 28-30, Gimnazjum Nr 21, ul.Św.Jerzego 4, SOSW, ul.Parkowa 21) pozwalających na oszczędność w skali roku łącznie 3587,55 GJ,
  - ✓ budynku przy ul. Folwarcznej 55 pod potrzeby Powiatowego Centrum Poradnictwa Psychologiczno Pedagogicznego i doskonalenia Nauczycieli w Głogowie, Powiat Głogowski,
  - ✓ budynku Szkoły Podstawowej Nr 5 w Dzierżonowie – zmniejszenie zużycia ciepła w skali roku 2.190,69 GJ,
  - ✓ budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 w Łądku Zdroju – zmniejszenie zużycia ciepła w skali roku 1.616,00 GJ,

W ramach „Programu dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji – część 2, wdrażana przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej” ogłoszonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundusz podpisał umowę pożyczki

nr 429/2011/Wn01/OA-MO-KU/P z dnia 28.09.2011 r. na dofinansowanie dwóch zadań na kwotę 6.349.115,00 zł. W związku z rezygnacją jednego z beneficjentów w ramach umowy realizowane jest tylko jedno przedsięwzięcie - Legnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. „Modernizacja części gazowo-energetycznej, w tym instalacji biogazu z wprowadzeniem kogeneracji, modernizacji układu nadawy i odbioru osadu” o udzielenie pożyczki w kwocie 5.141.700,00 zł. Zadanie zaliczono do klasy „A” .

W 2012 r. kontynuowana będzie m.in. w realizacja następujących zadań:

- termomodernizacja schroniska PTTK „Na Hali Szenickiej”,
- termomodernizacja Domu Parafialnego wraz z obiektem Sakralnym w Lubaniu,
- systemy odzysku ciepła oraz instalacja solarna realizowane w ramach budowy krytej pływalni w Oławie (odzysk ciepła w skali roku na poziomie 19 615 GJ).

3. Gospodarka odpadami

Z dziedziny gospodarki odpadami Fundusz rozpatrzył w 2011 r. 35 wniosków, z których 32 zostały pozytywnie rozpatrzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą, 1 został rozpatrzony odmownie ze względu na niewielki efekt ekologiczny planowany do uzyskania w wyniku jego realizacji, 1 nie spełniał obowiązujących w Funduszu „Kryteriów ...” i „Zasad ...”, a 1 został wycofany przez wnioskodawcę.

W ciągu roku w trakcie realizacji znajdowały się 24 zadania. Fundusz wydatkował w 2011 r. środki na dofinansowanie 23 zadań.

Na dofinansowanie realizacji zadań z tej dziedziny Fundusz wydatkował 7 993,8 tys. zł, co stanowiło 5,3% całości wydatków statutowych, z czego 961,1 tys. zł, tj. 12,0% stanowiły dotacje, 3 521,9 tys. zł, tj. 44,1% pożyczki, 3 500,0 tys. zł, tj. 43,8% pożyczki na zachowanie płynności finansowej, a 10,8 tys. zł, tj. 0,1% dopłaty do kredytów w ramach zawartych umów trójstronnych.

Fundusz posiada zobowiązania na lata następne w stosunku do 5 zadań na kwotę 401,4 tys. zł (0,3% wszystkich zobowiązań), w tym w formie dotacji w kwocie 66,0 tys. zł, w formie pożyczki w kwocie 285,4 tys. zł oraz 50,0 tys. zł z tytułu dopłat do kredytów (na zadanie zakończone).

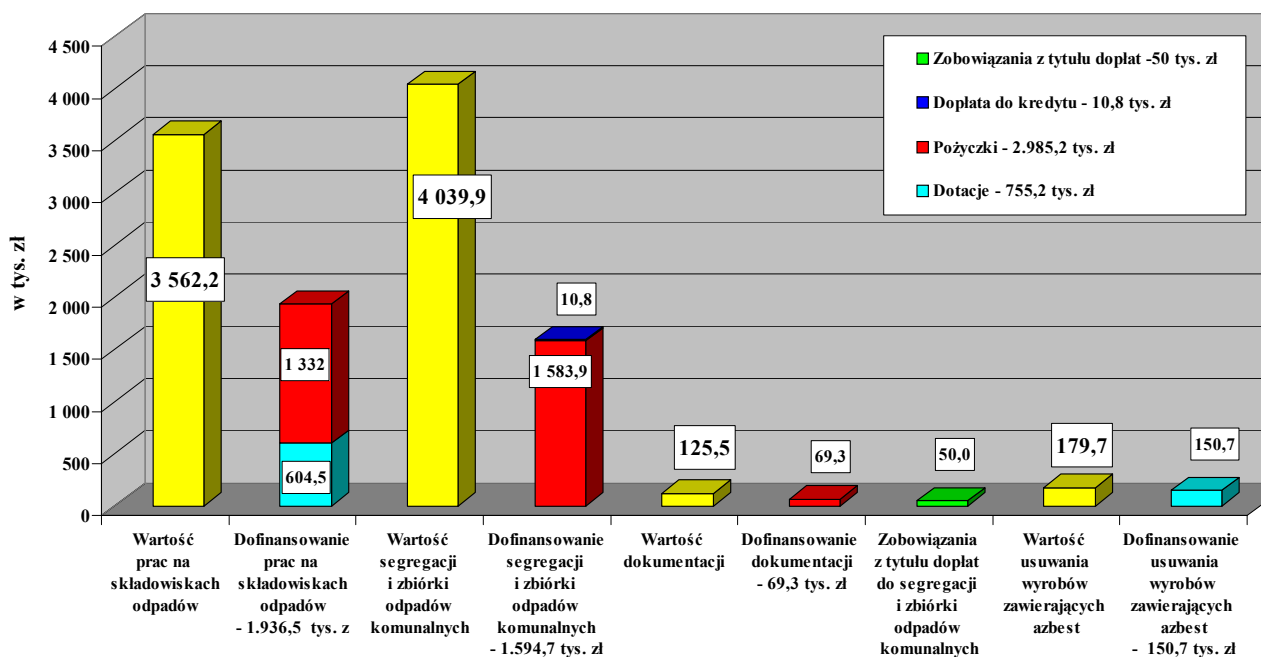

Efekty rzeczowe pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz na zadania związane z gospodarką odpadami są następujące:

- zrekultywowano składowisko odpadów na powierzchni 1,68 ha i pojemności 26 880m³,
- rozbudowano zaplecze techniczne 2 składowisk odpadów,
- przeprowadzono rekultywację obszarów zdegradowanych działalnością górnictwem na terenie 1 gminy,
- usunięto 83,744Mg azbestu,
- zakupiono 4 pojazdy specjalistyczne do zbiórki odpadów oraz 2 pojazdy specjalistyczne do mycia i udrażniania kanałów oraz do usuwania osadów z wpustów ulicznych i studzienek kanalizacyjnych.

Przy ogólnej wartości zadań z zakresu gospodarki odpadami oddanych do użytku w 2011 r. w wysokości 7 907,3 tys. zł, dofinansowanie Funduszu wyniosło 3 751,2 tys. zł, w tym 755,2 tys. zł w formie dotacji, 2 985,2 tys. zł w formie pożyczki oraz 10,8 tys. zł w formie dopłaty do kredytu. Fundusz posiada zobowiązania w formie dopłaty do kredytu w wysokości 50,0 tys. zł do zadania zakończonego.

Dofinansowanie WFOŚiGW we Wrocławiu do oddanych do użytku w 2011 r. zadań z zakresu gospodarki odpadami

Wykaz wybranych zadań z zakresu gospodarki odpadami wraz z efektami rzeczowymi zawiera tabela nr 5.

W 2011 r. Fundusz podpisał z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej umowę udostępnienia środków w ramach Programu Priorytetowego NFOŚiGW cz.2) „Usuwanie wyrobów zawierających azbest”.

Beneficjentami Programu są, zgodnie z warunkami określonymi przez NFOŚiGW, wyłaniane są w ramach konkursu jednostki samorządu terytorialnego podejmujące realizację przedsięwzięć z zakresu usuwania azbestu, które:

- 1) przeprowadziły inwentaryzację wyrobów zawierających azbest,
- 2) posiadają aktualny program usuwania azbestu zatwierdzony przez Radę Gminy.

Na realizację Programu przewidziano kwotę 4,0 mln zł, z której:

- 2,0 mln zł - środki NFOŚiGW,
- 1,4 mln zł - środki Wojewódzkiego Funduszu,
- 0,6 mln zł - udział własny beneficjentów.

Efekt ekologiczny przewidywany w wyniku realizacji umowy, tj. masa unieszkodliwionych lub zabezpieczonych odpadów zawierających azbest, ma wynieść 2.000 Mg.

W wyniku konkursu ogłoszonego przez Fundusz w 2011 r. zakwalifikowano 9 wniosków zgłoszonych przez gminy dolnośląskie. Efektem realizacji Programu było unieszkodliwienie na terenie 7 gmin 200,997Mg azbestu, z czego 83,744Mg to efekt ewidencjonowany przez Fundusz, a 107,253MG przez NFOŚiGW.

Do najważniejszych zakończonych w 2011 r. zadań z zakresu gospodarki odpadami należą:

- instalacja do odgazowania z pochodnią typu FA2-50 HP DN40 o wydajności 10Nm³/h do 50Nm³/h w Zakładzie Utylizacji Odpadów Komunalnych w Lubomierzu,
- instalacja do odgazowania z pochodnią typu PB-80 o wydajności 80Nm³/h oraz linia sortownicza o maksymalnej wydajności 11.200Mg/rok na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Płóczki Dolne,
- rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Radwanicach o powierzchni 1,68 ha i pojemności 26 880m³,

- zakup pojazdu specjalistycznego do mycia i udrażniania kanałów oraz do usuwania osadów z wpustów ulicznych i studzienek kanalizacyjnych - 1 szt. dla Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Dzierżoniowie.

Osobną grupę stanowiły zadania związane z przygotowaniem dokumentacji do Funduszy Unijnych:

- opracowanie dokumentacji – budowa sortowni odpadów komunalnych o przepustowości 12 000 Mg rocznie z niezbędną infrastrukturą dla Noworudzkich Usług Komunalnych Sp. z o.o.

W 2011 r. rozpoczęto realizację zadań, które będą kontynuowane w latach następnych, a mianowicie:

- rekultywacja obszarów zdegradowanych działalnością górniczą oraz utworzenie ścieżki turystycznej - śladami dawnego górnictwa kruszców, zadanie realizowane przez Gminę Mirsk; planowany termin zakończenia zadania grudzień 2012 r.,
- usuwanie azbestu z terenu Gminy Jeżów Sudecki, Gminy Stara Kamienica i Miasto Jelenia Góra,
- rozbudowa Centrum Gospodarki Odpadami w Ścięgnach – Kostrzycy” (w ramach RPO),
- budowa zakładu segregacji i utylizacji odpadów komunalnych wraz z instalacją do produkcji paliwa RDF i infrastrukturą towarzyszącą - przez Ekologiczne Centrum Utylizacji sp. z o.o. W Jaroszowie,
- rekultywacja składowiska odpadów w Mieroszowie realizowana przez Gminę Mieroszów.

4. Pozostałe zadania

4.1. Gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa

Z dziedziny gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej Fundusz rozpatrzył w 2011 r. 15 wniosków – wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie przez Zarząd i Radę Nadzorczą.

W ciągu roku w trakcie realizacji znajdowało się 19 zadań - wszystkie zadania uzyskały dofinansowanie.

Na dofinansowanie realizacji zadań z tej dziedziny Fundusz wydatkował 9 831,9 tys. zł, co stanowiło 6,5% całości wydatków statutowych, z czego 7 152,0 tys. zł, tj. 72,7% stanowiły dotacje, 1 321,3 tys. zł, tj. 13,4% pożyczki, 1 263,3 tys. zł tj. 12,9% pożyczki na zachowanie płynności finansowej, a 95,3 tys. zł tj. 1,0% dopłaty do oprocentowania kredytów w ramach zawartych umów trójstronnych.

Na realizację 6 zadań kontynuowanych Fundusz posiada zobowiązania na lata następne na kwotę 4 128,1 tys. zł (2,8% wszystkich zobowiązań), w tym w formie dotacji w kwocie 1 615,4 tys. zł, w formie pożyczki w kwocie 1 380,5 tys. zł oraz 1 132,2 tys. zł z tytułu dopłat do kredytów.

Środki przekazano na dofinansowanie realizacji zadań dotyczących:

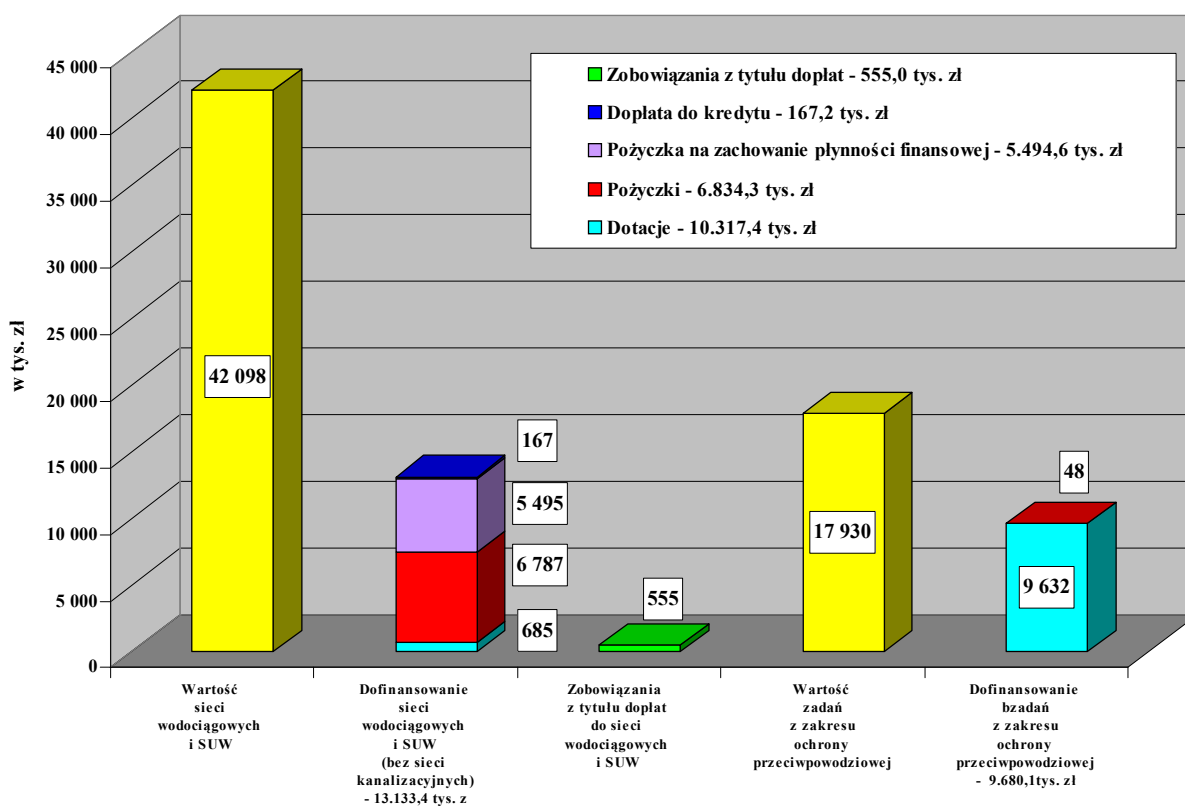
- budowy sieci wodociągowych,
- budowy ujęć wodnych i stacji uzdatniania wody,
- remonty budowli regulacyjnych,
- budowy zbiornika małej retencji,
- regulację rzek i potoków,
- modernizację wałów przeciwpowodziowych.

Efekty rzeczowe pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz na zadania związane z gospodarką wodną i ochroną przeciwpowodziową są następujące:

- wybudowano 80,4 km sieci wodociągowych (w 19 miejscowościach na terenie 15 gmin), w tym 75,5 km na terenach wiejskich i 4,9 km na terenach miejskich,
- wybudowano i rozbudowano 9 stacji uzdatniania wody do wydajności 4 327,0 m³/d,
- w ramach ochrony przeciwpowodziowej:
  - ✓ zmodernizowano wały przeciwpowodziowe o długości 4,9 km,
  - ✓ przeprowadzono regulację linii brzegowych rzek i potoków o łącznej długości 8,6 km,
  - ✓ wybudowano zbiornik małej retencji o pojemności 1 500 m³,
  - ✓ uzyskano 370 ha powierzchni obszaru chronionego przed powodzią.

Przy ogólnej wartości zadań zakończonych w 2011 r. w wysokości 60 028,0 tys. zł, dofinansowanie Funduszu wyniosło 22 813,5 tys. zł, w tym do budowy sieci wodociągowych, modernizacji i rozbudowy stacji uzdatniania wody 13 133,4 tys. zł, remontów koryt rzek i modernizacji zabezpieczeń brzegowych w ramach ochrony przeciwpowodziowej 9 680,1 tys. zł. Zobowiązania Funduszu z tytułu dopłat do kredytów bankowych 5 zadań zakończonych wynoszą na lata następne 555,0 tys. zł.

Dofinansowanie WFOŚiGW we Wrocławiu do oddanych do użytku w 2011 r. zadań z zakresu gospodarki ściekowej i ochrony wód

Wybrane efekty rzeczowe uzyskane w 2011 r. w zakresie gospodarki wodnej przedstawia tabela nr 6.

Do najważniejszych zadań zrealizowanych w 2011 r. przy pomocy finansowej Funduszu należy zaliczyć:

- budowę sieci wodociągowej dla wsi Pasternik Nowa Kuźnia,
- budowę infrastruktury wodnej, SUW w m. Słup o wydajności 150 m³/dobę oraz sieci

- wodociągowej Sichów, Sichówek o długości 13,3 km,
- budowę sieci wodociągowej o długości 12,3km w Niedamirowie i Opawie oraz ujęcia wody wraz ze stacją uzdatniania o wydajności 103m³/d w Niedamirowie (w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska na lata 2007-2013),
  - poprawę jakości wody poprzez rozbudowę stacji uzdatniania wody i modernizację ujęcia wody MAJÓWKA o wydajności 1.500m³/d w Karpaczu (w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013),
  - budowę sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej wraz z obiektami towarzyszącymi dla miejscowości Stara Kamienica, Kromnów i Kopaniec,
  - budowę 3 ujęć o wydajności łącznej $Q_{\text{rd}}=231\text{m}^3/\text{dobę}$ wraz ze stacjami uzdatniania wody oraz sieci wodociągowej w miejscowościach Kromnów, Wola Kromnowska, Stara Kamienica i Kopaniec gm Stara Kamienica 26,107km (w ramach RPO),
  - przebudowę stacji uzdatniania wody w miejscowości Zarzysko gmina Oleśnica do wydajności 999m³/d,
  - remont zabudowy regulacyjnej długości 0,8km na potoku Zadrna w km 0+820 - 1+601 w miejscowości Kamienne Góra,
  - regulację potoku Czerwonka na odcinku o długości 1,1km od ujścia do rzeki Podgórnjej w czaszy suchego zbiornika Cieplice do zbiornika w Marczycach w km 3+500 biegu potoku Czerwonka - etap II,
  - zakup urządzenia wielofunkcyjnego do usuwania skutków powodzi na ciekach administrowanych przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu,
  - remont modernizacyjny ubezpieczeń brzegowych i dennych długości 1,135 km na rzece Bystrzycy Dusznickiej w m. Szalejów,
  - regulację potoku Wilczka w km 5+750 - 10+400 w miejscowości Wilkanów – długości 4,65 km,
  - remont zniszczonych ubezpieczeń brzegowych długości 0,5 km na rzece Pełcznicy w m. Wałbrzych.

Ponadto ze środków Funduszu realizowano zadania, które będą kontynuowane

w latach następnych:

- budowa zabezpieczeń przeciwpowodziowych dla miasta Lwówek Śląski,
- budowa sieci wodociągowej w miejscowościach Sobota, Dębowy Gaj, Górczyca (w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013),
- monitoring przeciwpowodziowy na obiektach hydrotechnicznych będących w administracji RZGW we Wrocławiu wraz z automatyzacją niezbędnej infrastruktury,
- budowa Zakładu Uzdatniania Wody przy ul. Bokserskiej w Świdnicy,
- budowa sieci wodociągowej we wsi Dzierzków, Bronówek, Dobromierz oraz budowa wodociągu przesyłowego z Dobromierza do Bronówka w gminie Dobromierz,
- modernizacja Stacji Uzdatniania Wody dla miasta Kudowy Zdroju i gminy Lewin Kłodzki.

4.2. Leśnictwo, ochrona przyrody i krajobrazu

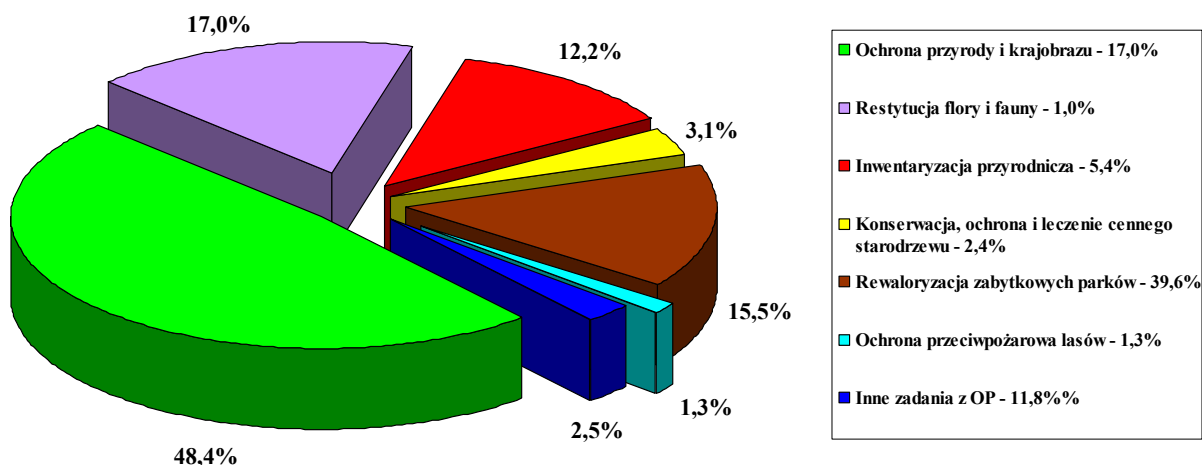
Z dziedziny ochrony przyrody i lasów Fundusz rozpatrzył w 2011 r. 22 wnioski, z których 19 zostało pozytywnie rozpatrzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą, 2 zostały rozpatrzone odmownie ze względu na niewielki efekt ekologiczny planowany do uzyskania w wyniku ich realizacji, a 1 pozostał do rozstrzygnięcia w 2012 r.

W ciągu roku w trakcie realizacji znajdowało się 20 zadań. Fundusz wydatkował w 2011 r. środki na dofinansowanie 16 zadań.

Realizacja zadań z zakresu ochrony przyrody i lasów na terenie województwa dolnośląskiego dofinansowana została przez Fundusz w 2011 r. kwotą 2 584,4 tys. zł, co stanowiło 1,7% całości wydatków statutowych – 2 323,1 tys. zł tj. 89,9% pomocy stanowiły dotacje, a 261,3 tys. zł tj. 10,1% pożyczki na zachowanie płynności finansowej.

Na lata następne powstały zobowiązania wynikające z zawartych umów w stosunku do 7 zadań kontynuowanych na kwotę 894,2 tys. zł w formie dotacji (0,6% wszystkich zobowiązań).

Dofinansowanie WFOŚiGW we Wrocławiu do realizowanych w 2011 r. zadań z zakresu leśnictwo, ochrona przyrody i krajobrazu

Spośród zadań zrealizowanych w 2011 r. przy wsparciu finansowym Funduszu na szczególne wyróżnienie zasługują:

- „Restytucja populacji głuszca (*Tetrao urogallus* L.) na terenie Nadleśnictwa Ruszów w obszarze Natura 2000 "Bory Dolnośląskie" - etap III” zadanie realizowane przez Nadleśnictwo Ruszów,
- zakończenie zadań polegających na przygotowaniu planów ochrony dla: Ślezańskiego Parku Krajobrazowego, Rudawskiego Parku Krajobrazowego, Parku Krajobrazowego „Chełmy”, Parku Krajobrazowego „Dolina Jezierzycy”, Parku Krajobrazowego Gór Sowich; zadania zostały zrealizowane przez Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych we Wrocławiu – jednostkę Województwa Dolnośląskiego; w dniu 27.10.2011 r. Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął uchwały w sprawie ustanowienia planów ochrony dla ww. parków,
- rewitalizacja historycznej alei w Sadowicach Wrocławskich; w wyniku realizacji zadania została przywrócona dawna świetność alei, odtworzono zacierający się historyczny rytm nasadzeń drzew z gatunku: lipa krymska i świerk kłujący oraz zachowano unikalność rzadko występujących alei mieszanych reprezentujących dwie grupy roślin (nagozależkowe i okrytozależkowe); niemal dwukilometrowa aleja tworzy przedłużenie istniejącej alei kasztanowej stanowiącej wejście na teren Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy,

- waloryzacja Gminy Sulików pod kątem objęcia ochroną obiektów i terenów cennych przyrodniczo – zadanie realizowane przez Gminę Sulików,
- ochrona przyrody i ograniczanie antropopresji wynikającej z rozwoju turystyki na obszarze Parku Narodowego Gór Stołowych poprzez budowę i modernizację małej infrastruktury turystycznej w roku 2011 - zrealizowana przez PNGS w Kudowie Zdroju,
- opracowanie inwentaryzacji stanu lasu dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa przez Starostwo w Jeleniej Górze - dla powierzchni 146,95 ha.

Ponadto ze środków Funduszu realizowano zadania, które będą kontynuowane w 2012 r.:

- ochrona cietrzewia *T.tetrix* w Sudetach Zachodnich i Borach Dolnośląskich - realizowana przez 7 nadleśnictw skoordynowanych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu,
- ochrona letnich i zimowych stanowisk występowania nietoperzy w wybranych obiektach na Dolnym Śląsku; w ramach zadania wykonano platformę pod kolonią nietoperzy w budynku mieszkalnym w Ziębicach, planuje się przeprowadzenie sprzątnięcia, dezynsekcji i wymiany folii na 5 platformach oraz konserwację 17 wejść (krat, bramek, drzwi) do obiektów podziemnych będących miejscami zimowania nietoperzy,
- rewaloryzacja ogrodu przy budynku klasztornym Sióstr Szkolnych de Notre Dame przy ul. Św. Marcina we Wrocławiu i utworzenie tam ogrodu edukacji i dydaktyki ekologicznej; w roku 2011 wykonano prace związane z zagospodarowaniem ogrodu, jednak z uwagi na trwający remont budynku klasztornego do wykonania pozostały działania związane z ustawieniem tablic edukacyjnych,
- zakup i montaż dwóch zestawów urządzeń TV do obserwacji obszarów leśnych celem wykrywania i likwidacji pożarów oraz masztu z oprzyrządowaniem umożliwiającym przekaz fal radiowych - zadanie realizowane przez Nadleśnictwo Świętoszów,
- rozwój infrastruktury dla potrzeb edukacji ekologicznej poprzez przebudowę i zagospodarowanie zabytkowego parku wokół domu Carla i Gerharda Hauptmannów w Szklarskiej Porębie – zadanie realizowane przez Miasto Szklarska

Poręba w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 – Priorytet nr 4 „Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego Dolnego Śląska; Działanie nr 4.7 „Ochrona Bioróżnorodności i edukacja ekologiczna”.

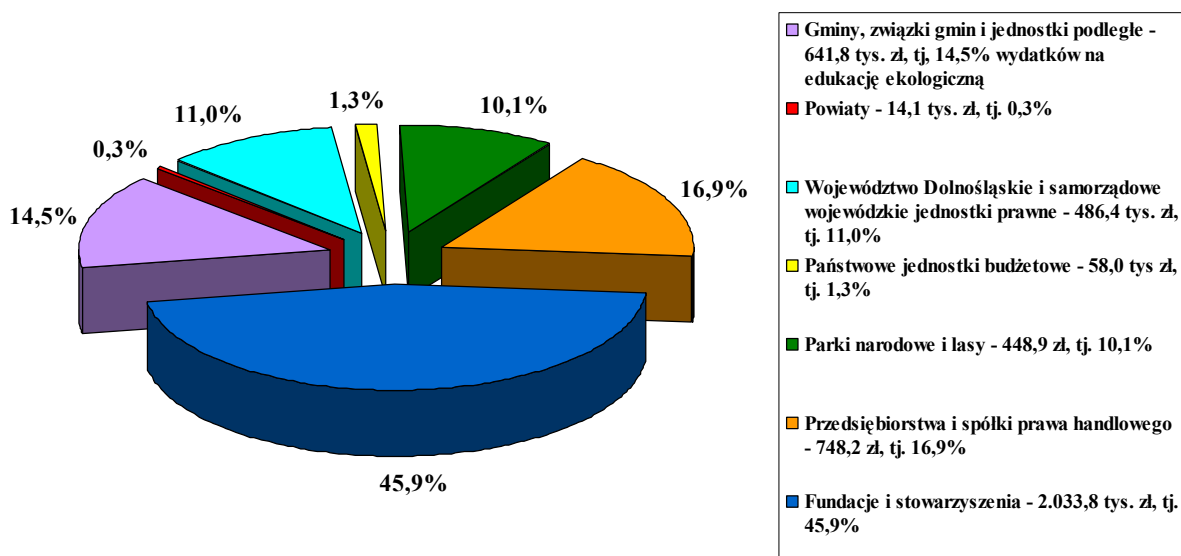
4.3. Edukacja ekologiczna

Fundusz rozpatrzył w 2011 r. 168 wniosków o dofinansowanie zadań z zakresu edukacji ekologicznej, z których 112 zostało pozytywnie rozpatrzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą, 15 zostało rozpatrzonych odmownie ze względu na niewielki efekt edukacyjny planowany do uzyskania w wyniku ich realizacji, 3 nie spełniały „Kryteriów ...” i „Zasad ...” Funduszu, 11 zostało wycofanych przez wnioskodawców, a 27 pozostało do rozstrzygnięcia na 2012 r.

W ciągu roku w trakcie realizacji znajdowało się 136 zadań. Fundusz wydatkował w 2011 r. środki na dofinansowanie 125 zadań.

Na dofinansowanie realizacji zadań z dziedziny edukacji ekologicznej Fundusz wydatkował 4 431,3 tys. zł, tj. 3,0% wydatków statutowych, z czego 4 300,5 tys. zł, tj. 97,0% stanowiły dotacje, a 130,8 tys. zł, tj. 3,0% pożyczki.

Dofinansowanie przez WFOŚiGW we Wrocławiu w 2011 r. zadań z zakresu edukacji ekologicznej - według beneficjentów

Na realizację 31 zadań kontynuowanych Fundusz posiada zobowiązania na lata następne wynikające z zawartych umów na kwotę 1 076,6 tys. zł w formie dotacji (0,7% wszystkich zobowiązań).

Działalność z zakresu edukacji ekologicznej charakteryzowała się dużą różnorodnością zarówno ze względu na formę jak i tematykę. Wśród wnioskodawców realizujących różne przedsięwzięcia w omawianej dziedzinie przeważają stowarzyszenia, fundacje, jednostki samorządowe oraz szkoły wyższe.

W 2011 r. Fundusz po raz drugi ogłosił konkurs wyboru wniosków na dofinansowanie zadań pn. „Rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców Dolnego Śląska poprzez media informacyjne”. Konkurs rozstrzygany był w następujących kategoriach:

Kategoria	Działanie	Liczba wniosków		Przyznane dofinansowanie w zł
		zgłoszonych	przyjętych do dofinansowania	
I	Internet	4	2	4 000
II - III	Telewizja	8	6	365 000
II-III	Radio	2	0	0
IV	Prasa ogólnoinformacyjna	5	7	126 300
IV	Prasa ekologiczna	0		
Ogółem		19	15	495 300

Do najważniejszych zadań w dziedzinie edukacji ekologicznej i popularyzacji problemów ochrony środowiska, finansowanych przez Fundusz w 2011 r. należą:

Rozwój bazy w ośrodkach edukacyjnych spełniających kryteria jakości i zasięgu dla Dolnego Śląska

- Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych we Wrocławiu zakończył realizację zadania pn. „Adaptacja terenu wokół siedziby DZPK Oddział Jelenia Góra na cele prowadzonej edukacji ekologicznej”, w ramach którego została wykonana ścieżka dydaktyczna zawierająca tematyczne nasadzenia roślinne, oczko wodne, ogród zmysłów, ekspozycję geologiczną, elementy związane z recyklingiem surowców i meteorologią. Na ścieżce zamontowano 15 tablic i 12 pulpitów edukacyjnych,

125 tabliczek opisowych, 10 ławek drewnianych, kompostownik i wiatę śmietnikową.

- Budowa edukacyjnego placu zabaw przy Jaskini Niedźwiedziej w Kletnie pn. „Edukacyjno – zabawowy ogródek jaskiniowy” realizowane przez Gminę Stronie Śląskie. Pomysł stworzenia takiego miejsca wyszedł na przeciw oczekiwaniom turystów, wśród których od wielu lat dużą grupę stanowią rodziny z dziećmi. Plac został zaprojektowany z myślą o dzieciach najmłodszych jak i dzieciach w wieku szkolnym. W ramach zadania na cele edukacyjne i zabawowe dla dzieci i młodzieży zagospodarowany został teren po nieistniejącym obserwatorium meteorologicznym przy Jaskini Niedźwiedziej. Projekt powstał w pracowni Aleksandra Sałagackiego – Architektura we Wrocławiu. Budowa edukacyjnego placu zabaw przy Jaskini Niedźwiedziej w Kletnie miała na celu przekazanie w atrakcyjny sposób treści z zakresu edukacji leśnej i ekologicznej. Połączenie elementów zabawowych i zręcznościowych, takich jak: zestaw zabawowy ze zjeżdżalnią, ruchoma kładka i równoważnia, linarium sprawnościowe ze ścianką wspinaczkową oraz slalom z palisady drewnianej z elementami edukacyjnymi w postaci zestawów interaktywnych o tematyce leśnej i ekologicznej budzi duże zainteresowanie odwiedzających. Ciekawym elementem ogródka jest edukacyjna piaskownica pn. "Wykop sobie niedźwiedzia" nawiązująca do badań paleontologicznych w Jaskini z reliefem szkieletu niedźwiedzia jaskiniowego w piasku. Dodatkową atrakcją jest możliwość wyciskania w piasku tropów zwierząt. Innym ważnym elementem edukacyjnym jest tablica elektroniczna poświęcona pomiarom meteorologicznym przy Jaskini. Tablica zawiera dokładny opis celu i zakresu pomiarów, które są prezentowane w atrakcyjny sposób przy użyciu paneli ledowych. Prowadzenie zajęć, lekcji w terenie umożliwia amfiteatr edukacyjny. Został zaplanowany na kilku poziomach w formie przeciętej kuli. Kształt, kolorystyka i opisy nawiązują do budowy Kuli Ziemskiej, budowy geologicznej i warunków panujących na poszczególnych głębokościach skorupy Ziemskiej. Ogródek edukacyjno-zabawowy umila czas oczekiwania na wstęp do Jaskini Niedźwiedziej i podnosi wartości edukacyjne Rezerwatu Przyrody "Jaskinia Niedźwiedzia" w Kletnie.
- Edukacja leśna społeczeństwa – dzieci i młodzieży szkolnej o ochronie ekosystemów leśnych (2.084 osoby) realizowane przez Nadleśnictwo Łądek Zdrój. W ramach

zadania przeprowadzono szereg zajęć z zakresu edukacji leśnej i ekologicznej w Izbie Edukacji Leśnej i na ścieżkach dydaktycznych, zorganizowano i zrealizowano konkursy: przyrodniczy, plastyczny, literacki, fotograficzny, ponadto zrealizowano kącik edukacyjny i doposażono Izbę Edukacji Leśnej.

Infrastruktura edukacji ekologicznej, w tym ścieżki przyrodnicze

- Budowa stanowisk edukacyjnych „Geoatrakcje Gór Stołowych na terenie PNGS wraz z wydaniem przewodnika zrealizowane przez Park Narodowy Gór Stołowych.
- Utworzenie punktu edukacji i informacji ekologicznej Masywu Śnieżnika przez Towarzystwo Ochrony i Promocji Watorów Bio-Geologicznych Rejonu Masywu Śnieżnika.

W 2011 roku zakończone zostały zadania kontynuowane i dofinansowane w ramach umów podpisanych w roku 2010:

- Utworzenie na terenie Książańskiego Parku Krajobrazowego ścieżki przyrodniczo – dydaktycznej „Jeziorko Daisy” (długość ścieżki 5,5 km, czas przejścia ok. 3 godz.) realizowane przez Województwo Dolnośląskie (Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych we Wrocławiu).
- „Przyroda podziemi – biogeologiczna ścieżka edukacji ekologicznej” (20.000 osób, przewodnik po ścieżce – 1.000 szt., widokówki – 2.000 szt.) realizowane przez Podziemną Trasę Turystyczno – Edukacyjną w Starej Kopalni Uranu w Kletnie Sp. z o.o. zs. w Lubinie.

Programy edukacji ekologicznej

- Karkonoski Park Narodowy w Jeleniej Górze zrealizował „Program edukacyjny KPN – Centrum Bioróżnorodności – II etap” w ramach którego:
  - przeprowadzono cykl 8 prelekcji nt. „Bioróżnorodności Karkonoszy,
  - zorganizowano dwa konkursy ekologiczne dla młodzieży szkolnej tj. Konkurs Wiedzy „Różnorodność biologiczna w Karkonoszach” oraz Konkurs fotograficzny „Tajemnice bioróżnorodności w Karkonoszach”,
  - w ramach Karkonoskiej Szkoły Bioróżnorodności przeprowadzono cykl czterech dwudniowych warsztatów terenowych dla nauczycieli,
  - wypożyczono i eksponowano w KCEE cztery wystawy: wystawa

- pokonkursowa z Muzeum Historii Naturalnej w Londynie i BBC Wildlife Magazine „Fotografia Dzikiej Przyrody – Wildlife Photographer of the Year 2010”, wystawa fotografii Związku Polskich Fotografów Przyrody pt. „Skarby Polskiej Przyrody”, wystawa zdjęć Romana Rapawy „Motyle Sudetów”, wystawa Marka Martini i Karoliny Dobrowolskiej pt. „Ptaki Karkonoszy”,
- w ramach Spotkań z filmem – Karkonosze wypożyczono i zorganizowano projekcję czterech filmów o Karkonoszach pt. „50 lat KPN”, „Karkonosze Góry Olbrzymie”, „U stóp Karkonoszy” i „Na śnieżnym szlaku Karkonoszy”,
  - przeprowadzono trzy festyny ekologiczne, które odbyły się: 24 lipca 2011 r. w Sosnowcu, 07 sierpnia 2011 r. w Szklarskiej Porębie, 14 sierpnia 2011 r. w Jagniątkowie i 10-11 września 2011 r. w Sobieszowie – Jelenia Góra i Piechowicach,
  - wydano 12 tematycznych plakatów przedstawiających gatunki roślin i zwierząt chronionych w Karkonoszach w łącznym nakładzie 28.620 egz.
- Program edukacyjny pn. „Lubańska Wiosna Ekologiczna’2011” zrealizowany przez Miasto Lubań obejmował: koncert inauguracyjny LWE’2011 pt. „Tajemnice lasu”, konkursy ekologiczne: plastyczny pt. „Las wokół nas”, wiedzy o bioregionie pt. „Dolina rzeki Kwisy – skarby przyrody” i „W krainie łużyckich lasów”, fotograficzny pt. „Kwisa w czterech porach roku”, IV edycję konkursu na ogród przyjazny naturze pt. „Estetycznie i ekologicznie”, kampanię i konkurs „Rady na odpady”, Powiatową Sesję Młodych Ekologów, akcję pn. „Zalesić planetę” polegającą na zadrzewianiu miasta, obchody Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu i Europejskiego Dnia bez samochodu w formie rajdu pieszego i rowerowego pod hasłem „Leśna różnorodność biologiczna”, wydanie przewodnika po ścieżce przyrodniczej pt. „Lubań miasto klonów” w nakładzie 500 egz., wystawę pt. „Siedem skarbów przyrody powiatu lubańskiego”, zajęcia terenowe i warsztaty ceramiczne dla seniorów pt. „Las w równowadze”. Łącznie w programie wzięło udział 6588 uczniów, nauczycieli oraz mieszkańców miasta i gminy Lubania.
  - Gmina Miejska Bolesławiec zakończyła realizację programu edukacyjnego pt. „Edukacja mieszkańców miasta Bolesławiec w zakresie gospodarki odpadami” w ramach którego Miejskie Centrum Edukacji Ekologicznej przeprowadziło 14 zajęć

stacjonarnych w szkołach podstawowych dla uczniów klas IV pn. „Dbam o środowisko, czyli jak postępować z odpadami?”, 18 zajęć w szkołach gimnazjalnych dla uczniów klas I pn. „Sposób na odpady w naszej gminie”, 18 zajęć dla dzieci w przedszkolach oraz oddziałach „O” w szkołach podstawowych, 32 warsztaty terenowe dla uczniów klas IV szkół podstawowych i uczniów klas I gimnazjalnych w Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieniu, trzy konkursy ekologiczne tj. konkurs drużynowy na największą liczbę zebranych zużytych baterii, konkurs wiedzy o odpadach oraz konkurs na prezentację multimedialną pt. „Czyste środowisko – czyli jak postępować z odpadami”, akcję mającą na celu zachęcenie właścicieli psów do sprzątania ich odchodów poprzez zakup i udostępnienie 15 stacji, 4400 szt. zestawów do sprzątania po psach oraz wydanie 2000 egz. „Mapy na czterech łapach”, na której zaznaczone są miejsca psiej swobody, punkty, gdzie udostępnione są bezpłatne zestawy do sprzątania po psach, lecznice dla zwierząt i in. Łącznie w programie wzięły udział 1194 osoby.

- Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych we Wrocławiu zrealizował projekt pn. „EKOedukacja na szlaku” obejmujący wykonanie i zamontowanie na ścieżka edukacyjnych na terenie Rudawskiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Doliny Bobru 4 tablic i 12 pulpitych edukacyjnych, 8 stołów drewnianych z ławkami, 8 koszy na śmieci, 2 stojaków na rowery oraz opracowanie i wydanie: dwóch plakatów informacyjno- promocyjnych o dwóch parkach krajobrazowych Rudawskim i Doliny Bobru w łącznym nakładzie 200 egz., ulotek informacyjnych o działalności DZPK Oddział Jelenia Góra w nakładzie 500 egz., przewodnika po ścieżce edukacyjnej w Rudawskim Parku Krajobrazowym pn. „W poszukiwaniu sokoła wędrownego” w nakładzie 200 egz., przewodnika po ścieżce edukacyjnej w Parku Krajobrazowym Doliny Bobru pn. „Jak kropla skałę drażyła” w nakładzie 200 egz. i broszury nt. działań edukacyjnych DZPK Oddział Jelenia Góra „EKOedukacja w parkach krajobrazowych” w nakładzie 300 egz.
- Powiat Kamiennogórski przeprowadził program edukacyjny „Jedziemy na Bukówkę” połączony z akcją sprzątania brzegów zbiornika wodnego Bukówka, w którym wzięło udział ok. 2320 osób.
- Program edukacyjny „Ekologia w bibliotece publicznej” zrealizowany przez Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej - Książnicę Karkonoską

w Jeleniej Górze,

- Regionalny Związek Pszczelarzy w Jeleniej Górze zrealizował projekt „XII Międzynarodowe Warsztaty Pszczelarskie 2011 – realizacja programu edukacji ekologicznej w Sudetach Zachodnich” w ramach którego przeprowadzono akcję nasadzenia drzew i krzewów miododajnych, festyn połączony z targami promocyjnymi produktów pszczelich i sprzętu pszczelarskiego, dziesięć warsztatów przyrodniczo – pszczelarskich w szkołach podstawowych i liceach, dwie prelekcje z pokazem żywej pszczoły dla dzieci przedszkolnych w pasiece szkoleniowej RZP. Łącznie w programie edukacyjnym wzięło udział 2335 osób.
- Projekt „Edukacja ekologiczna poprzez sztukę” realizowany przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu obejmował między innymi:
  - organizację w dniu 11 września 2011 r. Jarmarku Zdrowej Żywności i Turystyki Wiejskiej na Placu Ratuszowym w Jeleniej Górze, gdzie prezentowane było rolnictwo ekologiczne, zdrowa żywność, urządzenia i sprzęt proekologiczny, stoiska zielarsko – medyczne i gospodarstwa agroturystyczne,
  - cykl sześciu jednodniowych szkoleń pn. „Ekologia w teorii i praktyce” dla rolników i doradców rolnych z 5 powiatów: jeleniogórskiego, kamiennogórskiego, lubańskiego, lwóweckiego, i zgorzeleckiego, które przeprowadzono we wzorcowym agroturystycznym gospodarstwie we Wrzeszczynie,
  - dwa konkursy ekologiczne: pierwszy dla dzieci i młodzieży z wiejskich Klubów AH pt. „Ekozabawka”, drugi dla twórców i rzemieślników ludowych pn. „RękoEkodzieło”.

Zadanie zostało zrealizowane do końca grudnia 2011 r., natomiast środki na jego dofinansowanie zostaną przekazane przez Fundusz w styczniu 2012 r.

- Projekt edukacji ekologicznej zrealizowany przez Ligę Ochrony Przyrody Okręg we Wrocławiu pn. „Edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i nauczycieli w roku 2011” w okresie od 03.01.2011 r. – 15.12.2011 r., którego efektem ekologicznym było poszerzenie wiedzy ekologicznej uczniów i nauczycieli z terenu Dolnego Śląska i kształtowaniu pozytywnych postaw przyjaznych środowisku i poczucia odpowiedzialności za przyrodę. W ramach niniejszego projektu przeprowadzone

zostały następujące przedsięwzięcia:

- VIII Sejmik Ekologiczny dla Przedszkolaków, gdzie dokonano oceny prac konkursowych „Mieszkańcy runa leśnego” i zorganizowano wystawę najlepszych prac młodych artystów. Na konkurs nadesłano 486 prac w dwóch kategoriach wiekowych z 39 przedszkoli z terenu woj. dolnośląskiego.
- XXIV edycja konkursu plastycznego „Mój Las” rozstrzygana była w czterech kategoriach wiekowych. Łącznie nadesłanych zostało 93 prace z 25 szkół z terenu woj. dolnośląskiego.
- XX Sejmik Ekologiczny, który odbył się na terenie Nadleśnictwa Oława, gdzie podsumowane zostały 3 konkursy, tj. konkurs na „Najlepiej pracujące szkolne koło LOP, konkurs plastyczny „Leśne uroczysko” konkurs fotograficzny „Paprocie i widłaki”. Łącznie w ramach powyższych konkursów wpłynęło 268 prac z 55 szkół z woj. dolnośląskiego.
- W ramach akcji pn. „Święto Polskiej Niezapominajki trwa cały rok” przeprowadzono warsztaty terenowe, szkolenie, konkurs oraz imprezę integracyjną.
- W ramach projektów „Gospodarka Łowiecka” i „Obszary Natura 2000” odbyło się szkolenie oraz warsztaty na terenie Parku Narodowego Gór Stołowych i Nadleśnictwa Zdroje, w których łącznie wzięło udział 44 nauczycieli.
- Zorganizowano konkurs badawczy pn. „Myślistwo – ekscentryczne hobby czy konieczność?”, w którym ocenie podlegało 41 prac w formie prezentacji multimedialnych wykonanych przez uczniów z 11 szkół z terenu woj. dolnośląskiego.

W 2011 roku Liga Ochrony Przyrody Okręg we Wrocławiu zorganizowała 223 wyjazdowych warsztatów ekologicznych. Łącznie w warsztatach zorganizowanych w najdalszych zakątkach Dolnego Śląska uczestniczyło 8 863 dzieci i młodzieży oraz 1 132 osoby dorosłe. W 2011 roku przeprowadzono dla dzieci i młodzieży 97,5 godzin zajęć edukacyjnych w ich placówkach szkolnych i przedszkolnych.

- Program edukacji ekologicznej przeprowadzony przez Gminny Zespół Kultury i Bibliotek w Krośnicach w Centrum Edukacji Ekologicznej, w którym wzięło udział łącznie 665 osób, tj. dzieci i młodzieży z 20 placówek oświatowych z terenu

województwa dolnośląskiego. Program zrealizowany został w okresie kwiecień-listopad 2011 r. w formie 3 - dniowych pobytów grup dzieci i młodzieży szkolnej. Łącznie w programie uczestniczyło 20 grup. Każda z nich wzięła udział w 6 zajęciach (4 warsztatowo – laboratoryjnych i 2 terenowych). Zajęcia te poświęcone były głównie Parkowi Krajobrazowemu „Dolina Baryczy.”

- Program edukacji ekologicznej "ŚCIEŻKAMI NATURY" realizowany przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Złotoryi,
- „Lekcje w przyrodzie na Wzgórzach Dalkowskich”, program realizowany przez Fundację "Porozumienie Wzgórz Dalkowskich",
- Dofinansowanie edukacji ekologicznej i krajoznawczej w Centrum Edukacji Ekologicznej i Krajoznawstwa „Salamandra” w Myśliborzu prowadzonym przez Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych we Wrocławiu. W roku 2011 z zajęć edukacyjnych skorzystało 15.461 osób spełniających kryteria kwalifikacyjne Funduszu zgodnie z „Regulaminem udzielania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu dotacji na realizację programów z zakresu edukacji ekologicznej w ośrodkach edukacyjnych”, w tym 1196 przedszkolaków, 6131 uczniów szkół podstawowych, 3599 gimnazjalistów, 2279 uczniów ze szkół średnich oraz 2256 osób z innych grup zorganizowanych (Urzędy Gmin, Spółdzielnie Mieszkaniowe, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Studenckie Koło Przewodników Sudeckich, członkowie kół naukowych uczelni wyższych, itp.). Edukacja prowadzona była cały rok, zgodnie z przyjętym przez DZPK programem i obejmowała różnorakie formy i metody działań przyrodniczo-edukacyjnych, m.in.: zajęcia terenowe, laboratoryjne, seminaryjne, komputerowe, plenery artystyczne.
- Program edukacji ekologicznej „Poznajemy zasoby i walory parków narodowych i krajobrazowych na Dolnym Śląsku realizowany przez Gminę Dobromierz.
- Program edukacji ekologicznej - Szkoła leśna – centrum edukacji ekologicznej realizowany przez Gminę Bielawa.
- Walory przyrodnicze Masywu Śnieżnika – warsztaty z edukacji ekologicznej społeczeństwa realizowane przez Towarzystwo Ochrony i Promocji Walorów Bio – Geologicznych Rejonu Masywu Śnieżnika w Kletnie. Termin zakończenia oraz jego

finansowanie przewidziane zostały na rok 2012. Celem zadania jest zapoznanie społeczeństwa z walorami przyrodniczymi Masywu Śnieżnika. Założenia i cele zadania realizowane są w następujących płaszczyznach: 1) klimat, budowa geologiczna, hydrologia, flora, fauna, 2) poznanie gatunków reliktowych i endotermicznych fauny i flory, 3) kształtowanie wrażliwości młodzieży na piękno przyrody ojczystej, 4) poznanie zależności pomiędzy wysokością bezwzględną, a klimatem i roślinnością (piętrowość klimatyczno – roślinna), 5) rozwijanie umiejętności rozpoznawania podstawowych gatunków fauny i flory Masywu Śnieżnika, 6) zasady bezpieczeństwa poruszania się w górach w różnych warunkach pogodowych, 7) poznanie wpływu, jaki ma rozwój cywilizacji na zmiany zachodzące w przyrodzie, 8) poznanie przyczyn i skutków klęski ekologicznej lasów Masywu Śnieżnika.

- „W ZGODZIE Z NATURĄ” – Program edukacyjny dla dzieci i młodzieży powiatu kłodzkiego (10.000 osób) realizowane przez Stowarzyszenie Aktywizacji i Integracji Społecznej w Stroniu Śląskim. Zajęcia łączyły teorię z ćwiczeniami i doświadczeniami. Dzieci i młodzież pracowały w grupach. Działania stworzyły dzieciom takie sytuacje, aby one samodzielnie dochodziły do określonych prawd i zasad, aby same umiały wyciągać odpowiednie wnioski, dostrzegać różnice. Zadanie kontynuowane, finansowane oraz zakończone zostało rzeczowo w ramach umowy podpisanej w roku 2010.

W 2011 roku były również realizowane zadania, których termin zakończenia przewidziany jest w latach następnych:

- Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze realizowało całoroczny program edukacji ekologicznej pn. „Muzeum nauczycielem w podnoszeniu wiedzy przyrodniczej i kształtowaniu proekologicznych postaw społeczeństwa”, w ramach którego m.in. przeprowadzono cykl 41 prelekcji o tematyce przyrodniczej oraz zorganizowano wystawy czasowe pn. „Kobieta słucha diabła”, „Uśmiech człowieka uśmiechem przyrody”, „Konie w malarstwie i w fotografii”, „Promieniowanie świętości”, „Szerszenie w ramach akcji „Noc Muzeów”, „Cieplickie parki przed rewitalizacją”, „Pejzaże możliwe Pawła Trybalskiego”, „Życie pod wodą 2009”, „Przyroda Kresów”, „Przyroda jak malowana”, cykliczne XXXVIII i XXXIX „Karkonoską wystawę i giełdę minerałów, skał i skamieniałości”, „Cieplicką giełdę staroci przyrodniczo –

uzdrowiskowych”, plenerową Wystawę świeżych grzybów”, które łącznie odwiedziło ponad 41 tys. osób. Ponadto Muzeum Przyrodnicze wzbogaciło księgozbiór biblioteki naukowej o 14 nowych pozycji wydawnictw fachowych i popularnych, prowadziło preparację i konserwację okazów ptasich i ssaków, wydało kalendarz „Storczyki Sudetów Zachodnich ‘2012” w nakładzie 500 egz., wykonało 1 ul. figuralny z drzewa lipowego „Mnicha Cystersa” do „Pasieki Karkonoskiej” i konserwację zabytkowych drewnianych makiet Karkonoszy.

- Fundacja Centrum Wspierania Przedsiębiorczości w Zgorzelcu kontynuowana realizację zadania w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013 pn. „Regionalna gospodarka odpadami i recyklingu w powiatach Gorlitz i Zgorzelec RagRec”. Planowany termin zakończenia zadania 31.12.2012 r.

Akcje i kampanie edukacyjne

- Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej SA. zorganizowała w dniu 1 czerwca 2011 roku w sali sejmikowej Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu „Młodzieżowy Sejmik Ekologiczny Województw Dolnośląskiego”. Obrady sejmiku poświęcone były gospodarce odpadami na Dolnym Śląsku oraz obecnym jak i przyszłym regulacjom prawnym w tym temacie. Elementami sejmiku były: film ekologiczny o tematyce „śmieciowej”, dodatek specjalny do „Gazety Wyborczej” pt. „Posprzątajmy Dolny Śląsk” oraz przeprowadzono wywiady z uczestniczącą w sejmiku młodzieżą. W akcji tej wzięło udział łącznie 60 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych z terenu województwa dolnośląskiego.
- Dolny Śląsk 2020 - czysty region. Ekologiczna kampania z zakresu gospodarki odpadami w ramach XII Dolnośląskiego Forum Samorządu Terytorialnego w Kudowie Zdroju, zorganizowana przez Stowarzyszenie na Rzecz Promocji Dolnego Śląska. W forum wzięło udział ponad 230 osób, głównie przedstawiciele dolnośląskich jednostek samorządu terytorialnego. Forum towarzyszyła szeroka kampania ekologiczna, w ramach której m.in.: wydano cykl 8 artykułów na temat gospodarki odpadami w Gazecie Wyborczej, prowadzono serwis internetowy poświęcony gospodarce odpadami, zaprezentowano w okresie od 16-31 marca 2011 r. w Kudowie Zdroju wystawę fotograficzną obrazującą dobre i złe praktyki

w gospodarce odpadami, wysłano cykl newsletterów do władz samorządowych Dolnego Śląska informujących o kolejnych tematach artykułów oraz informacje związane z wprowadzanymi zmianami w ustawie, wydano folder w nakładzie 500 szt. w formie albumu fotograficzno-edukacyjnego podsumowującego najważniejsze informacje związane z gospodarką odpadami oraz nagrano film edukacyjno-ekologiczny obrazujący gospodarkę odpadami.

- „Przyroda naszego regionu” (3.000 osób) realizowane przez Gminę Strzegom. W projekcie ekologicznym „Przyroda naszego regionu” uczestniczyło pięć szkół podstawowych z terenu Gminy Strzegom: Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Strzegomiu, Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Kornela Makuszyńskiego w Strzegomiu, Publiczna Szkoła Podstawowa im. w Olszanach, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Jaroszowie, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kostrzy. Celem projektu było zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Strzegom, sprawienie, by mieszkańcy docenili walory najbliższej okolicy, poznali najważniejsze zasady ochrony środowiska i możliwości zmniejszenia negatywnego wpływu działań człowieka na środowisko przyrodnicze. W ramach projektu przeprowadzono szereg działań zwiększających świadomość ekologiczną dzieci, młodzieży i dorosłych, takich jak np.: publikowanie materiałów ekologicznych, przedstawienia ekologiczne, inwentaryzacje przyrodnicze (mapy odkrywców), konkursy wiedzy ekologicznej, wystawy, akcje, happeningi ekologiczne, zorganizowanie Akademii Przyrodnika, zajęcia z ochrony środowiska, wycieczki i warsztaty w terenie z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury edukacji ekologicznej na Dolnym Śląsku, ekologiczna gra terenowa, strzegomska konferencja ekologiczna, opracowanie scenariusza i zrealizowanie amatorskiego filmu o zasobach przyrodniczych najbliższego otoczenia, spotkanie z ciekawymi ludźmi związanymi zawodowo z ochroną środowiska i inne. Projekt został zaprezentowany w Centrum Dydaktyczno - Naukowym Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.
- „Edukacja i aktywizacja społeczności Gmin zrzeszonych w Związku ZGPD 7 na rzecz prawidłowej gospodarki odpadami – edycja 2011” realizowane przez Związek Gmin Powiatu Dzierżoniowskiego ZGPD 7. Kampania skierowana była do ogółem około 10.000 dzieci i młodzieży, skupionych w 53 placówkach oświatowych oraz do

pozostałych mieszkańców. Kampania miała na celu podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców, promowanie zasad i utrwalanie nawyku właściwego postępowania z odpadami komunalnymi. Kampania oddziaływała poprzez: materiały skierowane do mieszkańców, działania w szkołach i przedszkolach, działania środowiskowe, stronę internetową i audycje telewizyjne. W działaniach środowiskowych wzięło bezpośredni udział 311 uczniów, w konkursie wiedzy ekologicznej - 24 uczniów z 12 szkół podstawowych. Ponadto w ramach kampanii zakupiono i przekazano mieszkańcom 884 szt. kompostowników do przydomowego kompostowania odpadów. Kompostowniki otrzymali mieszkańcy na podstawie podpisanej ze Związkiem umowy przekazania i po złożeniu oświadczenia, iż będą one przez nich użytkowane przez co najmniej 5 lat a produkt powstały w wyniku kompostowania będzie wykorzystywany do nawożenia gleby i nie trafi do pojemników do zbierania odpadów oraz nie będzie składowany na składowisku odpadów. Przekazane mieszkańcom kompostowniki pozwolą znacznie ograniczyć składowanie odpadów biodegradowalnych;

- Zbieranie śmieci i konkurs ekologiczny pn. „Święto Ziemi - na brzegu jeziora” (1.917 osób) realizowane przez Gminę Walim. Zadanie realizowane było w Zagórzu Śląskim przy Jeziorze Bystrzyckim. Bezpośrednimi uczestnikami podczas imprezy głównej była młodzież szkolna z terenu Gminy Walim i gmin sąsiednich (Jedlina Zdrój, Głuszycy) wraz z rodzicami. Do zawodów przystąpiło 40 dwuosobowych zespołów. Ogólna ilość zebranych odpadów to 284 worków o pojemności 120 litrów.
- Realizacja programu przedszkolnej edukacji ekologicznej „Eko-przedszkolak zuch i chwat, z ekologią za pan brat” (1.500 osób) realizowane przez Gminę Strzegom. Program opracowany został dla dzieci w wieku przedszkolnym. Główną ideą programu jest rozbudzenie ekologicznych zainteresowań dzieci, rozwijanie świadomości ekologicznej rozumienie relacji człowieka z przyrodą, pogłębianie wiedzy na temat świata roślin i zwierząt oraz świadomej troski o najbliższe otoczenie. Celem ogólnym zadania było: kreowanie człowieka odpowiedzialnego za swoje środowisko i zdrowie, kształtowanie wrażliwości oraz odpowiedzialnego i racjonalnego stosunku do środowiska przyrodniczego, rozbudzanie świadomości

ekologicznej poprzez poznanie współzależności między człowiekiem, a środowiskiem oraz umożliwienie dzieciom podejmowania działań ekologicznych w najbliższym otoczeniu i we własnym życiu.

Warsztaty/szkolenia

- „Z naturą za pan brat już od najmłodszych lat” – warsztaty edukacyjne dla przedszkolaków z powiatu kłodzkiego (1.000 osób) realizowane przez Stowarzyszenie Aktywizacji i Integracji Społecznej w Stroniu Śląskim. Projekt rozpoczął się 01.08.2011 r. i trwał do 31.12.2011 r. Program skierowany był do dzieci w wieku przedszkolnym. W ramach realizacji projektu stwarzano dzieciom takie sytuacje, w których one same dochodziły do określonych prawd i zasad, same wyciągały odpowiednie wnioski i dostrzegały różnice. Projekt realizowany był o różnych porach roku, ich treść była do nich dostosowana. Warsztaty podzielone były tematycznie i dostosowane do wieku dzieci, do których kierowany był projekt.

Media informacyjne

W ramach Konkursu wyboru wniosków na dofinansowanie zadań pn. „Rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców Dolnego Śląska poprzez media informacyjne” dofinansowane były przedsięwzięcia w poszczególnych kategoriach.

I Internet

- Piotr Pajak GRAMWZIELONE.PL w Bielawie opublikował serię artykułów w serwisie „Trendy” portalu Gramwzielone.pl. Dofinansowanych zostało 50 artykułów (10 bloków internetowego serwisu ekologicznego). Artykuły poruszały tematykę związaną z bieżącymi wydarzeniami z branży energii odnawialnej w Polsce i na świecie. W okresie objętym zadaniem portal odwiedziło, wg statystyk z programu statystycznego Google Analytics, 28.570 użytkowników, którzy w tym czasie wykonali w sumie 128.261 odsłon portalu

II-III Telewizja/Radio

- Agencja Reklamy i Promocji „DAMI” Spółka z o.o. w Jeleniej Górze wyprodukowała i wyemitowała w ramach cyklu „Ekomagazyn” w telewizjach regionalnych TV Dami Jelenia Góra, TV Dami Legnica, TV Dami Wałbrzych i TV

Odra Jelenia Góra 10 odcinków piętnastominutowych programów o tematyce ekologicznej pt.: „Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich”, „Park Krajobrazowy Doliny Baryczy”, „Rezerваты Przyrody na obszarze Dolnego Śląska: Krokusy w Górzycu i Torfowisko Izerskie”, „Odnawialne źródła energii – energia słoneczna”, „Rezerваты na obszarze Dolnego Śląska: Przełom pod Książem i Buczyna Storczykowa na Białych Skalach”, „Ekologiczne środki transportu oraz ekonomiczna jazda. Poprawa klimatu akustycznego na terenach zagrożonych hałasem, a zwłaszcza hałasem komunikacyjnym.”, „Jak działa ekologiczna przydomowa oczyszczalnia ścieków?”, „Wypadki ekologiczne – występowanie i zapobieganie”, „Karkonoski Park Narodowy”, „Zrównoważony rozwój – edukacja dla ładu środowiskowego”.

- PHU Czysta Energia Stanisław Kondratiuk zrealizowało serwis internetowy "Twój ekologiczny dom i biuro",
- Polskapresse Sp. z o.o opublikowała edukacyjne artykuły prasowe o tematyce ekologicznej w Panoramic Legnickiej oraz na portalu informacyjnym www.legnica.naszemiasto.pl,
- Legnicka TV "DAMI" Sp. z o.o. wyprodukowała i wyemitowała 10 odcinków programów o tematyce ekologicznej w telewizjach regionalnych,
- Medianews – Magdalena Kościńska w Bogatyni wyprodukowała i wyemitowała w ramach cyklu „EKO – LOGIKA” w telewizjach lokalnych TV Bogatynia, TV Zgorzelec, TV Gryfów Śląski, TV Polkowice, TV Dami Legnica, TV Jawor, TV Strzelin, TV Sudecka 6 odcinków dziesięciminutowych programów o tematyce ekologicznej pt. „Ekologia w domu”, „Zwierzęta domowe”, „Ekologiczne zakupy”, „Ekologia w pracy”, „Poznajmy lepiej śmieci”, „Transport”,
- Telewizja Łużyce” Spółka z o.o. w Lubaniu wyprodukowała i wyemitowała u siebie w ramach cyklu „Naturalnie” 6 programów o tematyce ekologicznej tj.4 odcinki piętnastominutowe pt. „Pojeździemy na łów”, „Ogień, śmierć, zniszczenie”, „Plastik – nie do zniszczenia, ale do przetworzenia”, „Stary papier i szkło – cenne surowce” oraz 2 odcinki dziesięciminutowe pt. „Bobrza rodzina, wilcze plemię” i „Kupa problemów”,
- Telewizja Dolnośląska Sp. z o.o. wyprodukowała oraz wyemitowała 10 audycji

telewizyjnych pt. EkoDekalog Telewizyjny Magazyn Proekologiczny (12,5 minutowych),

- Pixel Studio Jan Jakub Smarczewski, osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą wyprodukowała oraz wyemitowała przez 10 audycji telewizyjnych (15 minutowych) pn. „EkoMiasto” w Telewizji Strzelin,
- Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia we Wrocławiu - Radio Wrocław S.A. wyprodukowało i wyemitowało dwa 10-odcinkowe cykle reportaży o tematyce ekologicznej i przyrodniczej pt. „Ekoregion” i „Zielone Perły Dolnego Śląska”; cykle zostały wyemitowane w pasmach o słuchalności i osiągnęły odpowiednio: 26 tysięcy i 48 tysięcy słuchaczy,
- Telewizja Polska S.A. Oddział Terenowy we Wrocławiu wyprodukowała i wyemitowała:
  - ✓ 10 audycji telewizyjnych (14-minutowych) programu „EKOREGION – edukacja ekologiczna poprzez cykliczny program telewizyjny”,
  - ✓ 10 audycji telewizyjnych (25-minutowych) programu „Teraz Wieś – ochrona środowiska”.

W kategorii **IV Prasa ogólnoinformacyjna i ekologiczna**

- Wydano dodatek proekologiczny pn. „Oficynka pod różą kłodzką” w miesięczniku „Ziemia Kłodzka” (nakład 2.000 egzemplarzy, dystrybucja nieodpłatna) realizowane przez Stowarzyszenie Komitet Obywatelski Ziemi Kłodzkiej zs. w Kłodzku. Dofinansowanych zostało ogółem 27 stron A4 (9 edycji po 3 strony). Zastosowano formy dziennikarskie: wywiady, reportaże (razem z drukiem fotografii). Zasięg oddziaływania po stronie polskiej: powiat kłodzki, ząbkowicki, dzierzoniowski, świdnicki. Dodatkowo „Ziemia Kłodzka” jest dostępna w wybranych punktach dystrybucji na terenie Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Czeskiej.
- Wydano dodatek proekologiczny pn. „Leśniczy zielony radzi” w tygodniku „Gazeta Kłodzka” (nakład 2.000 egzemplarzy, dystrybucja odpłatna) realizowane przez INTERGOL Paweł Golak zs. w Nowej Rudzie. Dofinansowanych zostało ogółem 30 stron A3 (10 edycji po 3 strony). Zastosowano formy dziennikarskie: konkursy, fotoreportaże, sondy, wywiady.

- Wydano dodatek proekologiczny w tygodniku „Gazeta Noworudzka” (nakład 4.500 egzemplarzy, dystrybucja odpłatna) przez Stowarzyszenie Komitet Obywatelski Ziemi Kłodzkiej zs. w Kłodzku. Dofinansowanych zostało ogółem 27 stron A3 (9 edycji po 3 strony). Zastosowano formy dziennikarskie: konkursy, fotoreportaże, sondy, wywiady.
- ZIELONE STRONY NWW 2 – FUNDUSZE – FUNDUSZE I INFORMACJE – Cykl artykułów podnoszących świadomość ekologiczną mieszkańców powiatu wałbrzyskiego (nakład tygodnika 5.052, dystrybucja odpłatna) realizowane przez ERRATA Sp. z o.o. zs. w Wałbrzychu. Dofinansowanych zostało ogółem 30 stron A3 (10 edycji po 3 strony).

Wystawy/konkursy

- Konkursy ekologiczne dla dzieci i młodzieży pt. „Ochrona przyrody w Polsce”, „Czyste Góry”, „Bądźmy przyjaciółmi przyrody” oraz „Przeгляд Piosenki Ekologicznej i Turystycznej” przeprowadzone przez Okręg Ligi Ochrony Przyrody w Jeleniej Górze, w których wzięło udział 3657 dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych regionu jeleniogórskiego.
- Cykliczne konkursy ekologiczne pn. „Chrońmy środowisko naturalne” dla szkół podstawowych i gimnazjalnych, Konkurs fotograficzny pt. „Przyroda Karkonoszy, Konkurs dla placówek oświatowych pn. „Zbieramy zużyte baterie” oraz Konkurs piosenki turystycznej i ekologicznej zorganizowane przez Związek Gmin Karkonoskich, w których wzięło udział łącznie ok. 7895 dzieci z 44 placówek oświatowych (14 przedszkoli, 17 szkół podstawowych, 8 zespołów szkół, 5 gimnazjów i 4 ponadgimnazjalnych) z terenu gmin związkowych tj. Karpacza, Kowar, Mysłakowic, Piechowic, Podgórzyna, Szklarskiej Poręby oraz zaproszonych gościnnie gmin: Jeżów Sudecki, Janowice Wielkie i Starej Kamienicy.
- Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa w Jeleniej Górze zorganizowało III/VII Dolnośląski Konkurs Bezpieczeństwa dla dzieci i młodzieży „Uczę się bezpiecznie żyć”, którym objętych łącznie zostało ponad 38672 dzieci z placówek oświatowych (przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów) z terenu całego województwa dolnośląskiego.

- XVII Gminny Konkurs Przyrodniczo- Ekologiczny Szkół Podstawowych o Puchar Wójta Gminy Osiecznica przeprowadzony przez Gminę Osiecznica w którym uczestniczyło 340 dzieci z 4 szkół podstawowych z terenu gminy Osiecznica.
- XXVI Olimpiada Wiedzy Ekologicznej zorganizowana przez Ligę Ochrony Przyrody Okręg we Wrocławiu. W etapie szkolnym XXVI Olimpiady Wiedzy Ekologicznej wzięło udział 3 123 uczniów ze 106 szkół. Do etapu wojewódzkiego zarejestrowało się 119 uczniów z 53 szkół. Spośród 12 finalistów wyłoniono 7 laureatów, którzy wzięli udział w etapie centralnym Olimpiady, który odbył się w dniach 03-05 czerwca 2011 r.
- Konkurs dla dzieci : "Segreguj śmieci bo świat się rozleci" realizowany przez Gminę Pęcław.
- Konkurs „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”. DZPK we Wrocławiu w roku 2011 zorganizował X edycję etapu wojewódzkiego konkursu, w którym udział wzięło 12 czteroosobowych drużyn z terenu 12 parków krajobrazowych województwa dolnośląskiego. Zwycięska drużyna z Gimnazjum nr 2 z Jawora wzięła udział w finale ogólnopolskim, który odbył się 17 maja 2011 r. w Zwierzyńcu. Na etapie szkolnym do konkursu przystąpiło 1635 uczniów z 51 gimnazjów z terenu 31 gmin województwa dolnośląskiego.
- Wystawa fotograficzna pt. "Śmieć po ludzku". Kontynuacja projektu z zakresu gospodarki odpadami. Wystawa została zorganizowana przez Stowarzyszenie na Rzecz Promocji Dolnego Śląska. Wystawa składająca się z 15 modułów, zawierających 30 zdjęć w okresie od maja do października 2011 r. odwiedziła 15 miejscowości na terenie województwa dolnośląskiego.
- Konkursy ekologiczne w Zespole Szkół w Walimiu w roku szkolnym 2010/2011 (890 osób) realizowane przez Gminę Walim.
- Gminny Konkurs Ekologiczny „Odpadów segregowanie to środowiska ratowanie” (678 osób) realizowane przez Gminę Miejską Duszniki Zdrój.
- Organizacja IX edycji trzech szkolnych konkursów ekologicznych dotyczących selektywnej zbiórki odpadów (4.340 osób) realizowane przez Noworudzkie Usługi Komunalne Sp. z o.o. w Nowej Rudzie. W ramach zadania równolegle prowadzone

były 3 szkolne konkursy ekologiczne: 1) "O srebrną puszkę" (zbiórka alu-puszek), 2) "Zbieramy nakrętki" (zbiórka nakrętek od butelek typu "PET"), 3) "Bezpieczna bateria" (zbiórka baterii). Konkursy przeprowadzone zostały na podbudowie zajęć tematycznie związanych z selektywną zbiórką odpadów, prowadzonych w placówkach oświatowych, biorących udział w konkursie. Placówki oświatowe z terenu miasta i gminy Nowa Ruda oraz – z terenu gminy Radków zebrały ogółem: 2.649,60 kg puszek, 6.555,10 kg nakrętek i 1.157,40 kg baterii.

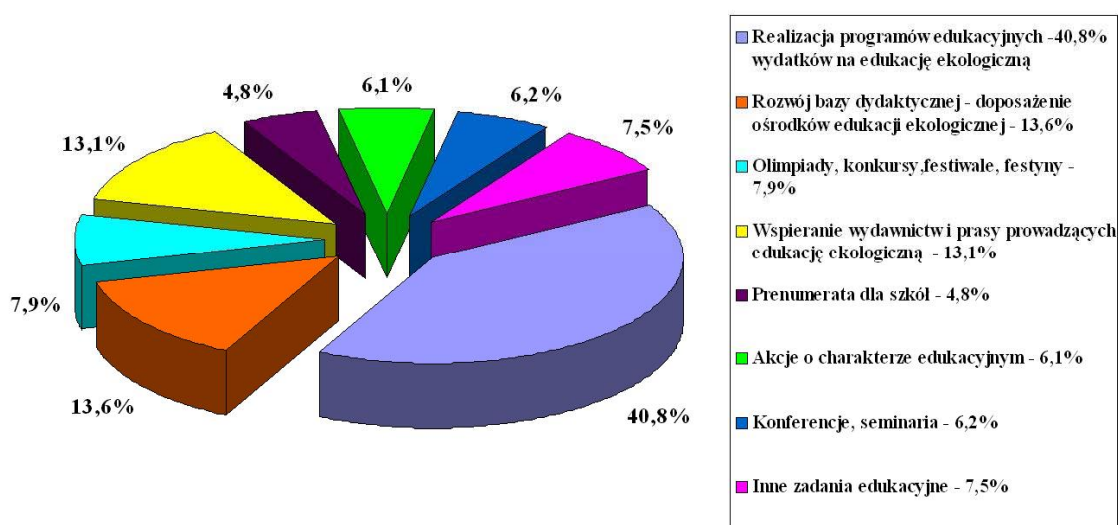
Konferencje/seminaria

- Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze wydało w nakładzie 1200 egz. wydawnictwo pt. „Przyroda Sudetów” tom 14.
- Karkonoski Park Narodowy w Jeleniej Górze wydał następujące wydawnictwa:
  - książkę pt. „Przewodnik geoturystyczny po KPN” w języku polskim i angielskim w łącznym nakładzie 5500 egz.
  - książkę pt. „Minerały polskich Karkonoszy” w języku polskim i angielskim w łącznym nakładzie 5500 egz.
  - książkę pt. „50 lat badań naukowych w KPN” w nakładzie 3000 egz.
  - książkę pt. „Atlas – georóżnorodność oraz geoturystyczne atrakcje KPN” w nakładzie 3900 egz.
- Polski Klub Ekologiczny Okręg Dolnośląski zorganizował Konferencję Europejskich Rad Konsultacyjnych Środowiska i Zrównoważonego Rozwoju (EEAC) "Ku Rio+20". Konferencja jest dorocznym szczytem EEAC, którego organizację powierza się państwu sprawującemu Prezydencję Unii Europejskiej. Konferencja odbyła się w dniach 15-17 września 2011 r. we Wrocławiu i wzięło w niej udział 90 osób. W ramach zadania wydano materiały pokonferencyjne w nakładzie 200 egz.
- Polskie Centrum Edukacji, Promocji Produktów i Urządzeń Ekologicznych Stowarzyszenie „Ekonatura” zorganizowało Konferencję „Przyczyny i skutki zmian klimatu, a edukacja ekologiczna”. Konferencja odbyła się 14 kwietnia 2011 r. w Auli im. Jana Pawła II na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. Konferencja była imprezą otwartą, połączoną z uroczystością nadawania i wręczenia Laurów Ekoprzyjaźni 2010. Treści wygłoszonych wykładów opublikowano w numerze

majowym czasopiśmie „Ekonatura”.

- Seminarium pn.: Minimalizacja wpływu procesów wydobywania oraz obróbki kamienia na stan środowiska przyrodniczego i jakość życia mieszkańców (ok. 100 osób), realizowane przez Fundację „Bazalt” w Strzegomiu. Dzięki seminarium rozpoczęto dyskusję nad uświadomieniem mieszkańcom faktycznego wpływu wydobywania i obróbki kamienia na środowisko przyrodnicze i zdrowie mieszkańców. Przedstawiono możliwości minimalizowania negatywnego wpływu eksploatacji kamieniołomów. W trakcie seminarium zostały zaprezentowane zasoby surowców skalnych w gminie wraz z poziomem wydobywania na tle aktualnego i perspektywicznego zapotrzebowania. Poruszone były zagadnienia związane z negatywnymi oddziaływaniami na jakość środowiska oraz życie człowieka. Ważnym elementem seminarium było przedstawienie sposobów, którymi można zmniejszać negatywne oddziaływanie (technologie wydobywania, nasadzenia, ekrany). Poruszone zostały również zagadnienia związane z pojawiającymi się konfliktami społecznymi.
- Realizacja konferencji naukowej z okazji 30-tej rocznicy utworzenia Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego przez Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych.

Dofinansowanie przez WFOŚiGW we Wrocławiu w 2011 r.
Zadań z zakresu edukacji ekologicznej - według rodzaju efektów

Wspieranie wydawnictw i prasy prowadzących edukację ekologiczną

- Wydanie przez Fundację EkoRozwoju książki pt. „Zrównoważona Energia – bez pary w gwizdek” w ramach kampanii „Klimatyczna Energia promująca racjonalne wykorzystanie energii”. Wydanie powyższej pozycji książkowej poświęcone zostało tematyce potrzeb i metod ograniczenia emisji CO₂, poprzez zrównoważone gospodarowanie energią. Książka została wydana w ilości 3 000 egzemplarzy.
- Wydanie przez WIOŚ we Wrocławiu „Raportu o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w 2010r.” w ilości 1200 egzemplarzy w wersji papierowej i 500 egzemplarzy w wersji elektronicznej. Wydawnictwo zawiera kompleksową informację o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w roku 2010, która wspomaga działania na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o jakości elementów przyrodniczych i dotrzymywaniu standardów jakości środowiska.
- Wydanie przez Polski Klub Ekologiczny Okręg Dolnośląski 6 numerów dwumiesięcznika „Zielona Planeta” w nakładzie 1.500 egz.
- Wydanie przez Fundację na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju multimedialnej pomocy dydaktycznej „Notatnik przyrodniczy” w nakładzie 500 egz.

Prenumerata czasopism

- Dofinansowanie prenumeraty czasopisma ekologicznego „Ekonatura” dla szkół i innych jednostek (samorządy, uczelnie, organizacje pozarządowe, itp.) województwa dolnośląskiego w ilości 1.709 egzemplarzy miesięcznie w okresie styczeń 2011 r. – sierpień 2011 r.
- Dofinansowanie prenumeraty miesięcznika „Aura” dla szkół oraz wybranych organizacji i instytucji na terenie województwa dolnośląskiego ilości 618 egzemplarzy miesięcznika w okresie styczeń 2011 r. – sierpień 2011 r.
- Organizacja konkursu na dofinansowanie zadań pn. „Prenumerata czasopism ekologicznych dla szkół i ośrodków edukacyjnych na terenie województwa dolnośląskiego”. W ramach konkursu Fundusz dofinansowuje prenumeratę: do 809 szkół podstawowych czasopism: Przyroda Polska i Salamandra, do 476 szkół gimnazjalnych czasopism: Biologia w szkole, Ekonatura i Salamandra, do 533 szkół

4.4. Monitoring środowiska

Z zakresu monitoringu środowiska Fundusz rozpatrzył w 2011 r. 8 wniosków – wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie przez Zarząd i Radę Nadzorczą.

W ciągu roku w trakcie realizacji znajdowało się 7 zadań. Fundusz wydatkował w 2011 r. środki na dofinansowanie 6 zadań.

Na zadania z dziedziny monitoringu środowiska Fundusz wydatkował 2 845,6 tys. zł, co stanowiło 1,9% całości wszystkich wydatków statutowych, 100,0% stanowiły dotacje.

Na realizację 1 zadania kontynuowanego Fundusz posiada zobowiązania na lata następne na kwotę 250,0 tys. zł w formie dotacji, wynikające z zawartej umowy. (0,2% wszystkich zobowiązań),

W 2011 r. zrealizowano przy dofinansowaniu Funduszu następujące badania monitoringowe:

- W 2011 r. dofinansowano badania monitoringowe środowiska na terenie województwa dolnośląskiego prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. W ramach badań wykonano 34.076 oznaczeń fizykochemicznych powietrza, 30.260 oznaczeń fizykochemicznych wód powierzchniowych, 3.298 oznaczeń fizykochemicznych wód podziemnych, 1.758 oznaczenia fizykochemiczne gleb oraz pomiary hałasu w 62 punktach pomiarowych i pomiary promieniowania elektromagnetycznego w 45 punktach pomiarowych. Ponadto w roku 2011 dofinansowano wyposażenie WIOŚ w 8 samochodów osobowych niezbędnych do prowadzenia badań monitoringowych oraz sprzęt laboratoryjny: zestaw do zateżniania ekstraktów rozpuszczalnikowych w strumieniu azotu, 2 zmywarki laboratoryjne do szkła laboratoryjnego, 4 aparaty do destylacji azotu Kjeldahla z mineralizatorami oraz system badań mikrobiologicznych Colilert i Enterolert z wyposażeniem.

również kontynuowanie badań monitoringu chemizmu opadów atmosferycznych prowadzonych przez IMGW Państwowy Instytut Badawczy Oddział we Wrocławiu. Wyniki tych badań zostały przekazane do WIOŚ we Wrocławiu i znajdują się w przygotowywanym raporcie o stanie środowiska województwa dolnośląskiego.

4.5. Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków

Fundusz rozpatrzył w 2011 r. 26 wniosków z dziedziny zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków, z których 21 zostało pozytywnie rozpatrzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą, 1 został wycofany przez wnioskodawcę, 2 zostały rozpatrzone odmownie, a 2 pozostały do rozstrzygnięcia na 2012 r.

W ciągu roku w trakcie realizacji znajdowało się 21 zadań, Fundusz dofinansował realizację 20 zadań.

Na zadania z zakresu zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków Fundusz wydatkował 2 170,4 tys. zł, tj. 1,4% wydatków statutowych, w tym 1 928,4 tys. zł w formie dotacji, tj. 88,8% oraz 242,0 tys. zł w formie pożyczki, tj. 11,2%.

Na realizację 2 zadań kontynuowanych Fundusz posiada zobowiązania na lata następne wynikające z zawartych umów na kwotę 48,6 tys. zł w formie dotacji (0,03% wszystkich zobowiązań).

Wojewódzki Fundusz zawarł w 2011 r. porozumienia w sprawie dofinansowania zadań związanych z likwidacją zagrożeń środowiska podczas zdarzeń nadzwyczajnych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej z terenu województwa dolnośląskiego na łączną kwotę 2.996 tys. zł. Porozumienia zawarto z:

- Komendą Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu w dniu 29.03.2011 (w dniu 15.11.2011 r. podpisano aneks nr 1/2010) w sprawie przeznaczenia na objęty porozumieniem cel dotacji w wysokości 1.898 tys. zł,
- Zarządem Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych

Rzeczypospolitej Polskiej Województwa Dolnośląskiego w dniu 29.03.2011 r. (w dniu 15.11.2011 r. podpisano aneks nr 1/2010) w sprawie przeznaczenia na objęty porozumieniem cel dotacji w wysokości 1.098 tys. zł.

Ogółem w 2011 r. w ramach porozumień dofinansowano zakup 17 samochodów pożarniczych z funkcją ograniczania zagrożeń ekologicznych, w tym dla:

- Ochotniczych Straży Pożarnych w: Łomnicy, Pilchowicach, Miedzianej Świeradowie Zdroju, Długołęce, Kobierzycach, Bukówku, Rościslawicach, Dobroszycach, Gniechowicach, Grębocicach, Goworowie, Kamieńcu Ząbkowickim, Jaczkowie, Braszowicach,
- Państwowej Straży Pożarnej - KP PSP w Dzierżoniowie i Komendy Miejskiej PSP we Wrocławiu.

Ponadto, w 2011 r. w ramach zadań z zakresu zapobiegania i likwidacji poważnych awarii i ich skutków, Fundusz dofinansował zakup:

- łodzi aluminiowej wraz z wyposażeniem dla potrzeb Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Żmigrodzie,
- pontonu przystosowanego do ograniczania stref skażeń chemiczno-ekologicznych typu BRIG 450 dla OSP w Nowolesiu,
- zestawu hydraulicznego do ratownictwa drogowego dla OSP Nadolice Wielkie.

4.7. Inne zadania

Fundusz rozpatrzył w 2011 r. 31 wniosków dotyczących innych zadań ochrony środowiska (w tym 26 dotyczących dofinansowania zadań z zakresu profilaktyki zdrowotnej), z których 24 zostały pozytywnie rozpatrzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą, 1 odmownie, między innymi ze względu na niewielki efekt ekologiczny planowany do uzyskania w wyniku ich realizacji, a 1 został wycofany przez wnioskodawcę, a 5 pozostało do rozstrzygnięcia w 2012 r.

W ciągu roku w trakcie realizacji znajdowało się 35 zadań, 30 zadań uzyskało dofinansowanie Funduszu. Dofinansowanie wyniosło łącznie 5 362,5 tys. zł, co stanowiło

3,6% wydatków statutowych, w tym w formie dotacji 4 939,4 tys. zł, tj. 92,1% oraz w formie pożyczki 423,1 tys. zł, tj. 7,9%.

Na realizację 7 zadań kontynuowanych Fundusz posiada zobowiązania na lata następne wynikające z zawartych umów na kwotę 65 072,0 tys. zł (43,7% wszystkich zobowiązań), w tym w formie dotacji w kwocie 6 872,0 tys. zł oraz w formie pożyczki 58 200,0 tys. zł.

W ramach innych zadań Fundusz wspomógł zadania obejmujące:

Profilaktykę zdrowotną

W 2011 r. profilaktyką zdrowotną objęto 4 667 dzieci zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia norm zanieczyszczeń środowiska. Prowadzona była w miastach: Wrocław, Legnica i Jelenia Góra. Organizatorami profilaktyki byli m.in.:

- T.P.D Jelenia Góra - 300 dzieci,
- Klub Lotnika Śmigielko w Jeleniej Górze - 120 dzieci,
- M.K.S. "Karkonosze w Jeleniej Górze - 44 dzieci,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dolnośląski – 225 dzieci,
- Caritas Diecezji Legnickiej – 115 dzieci.

Usuwanie skutków powodzi

W 2011 r. usunięto szkody powodziowe w ramach:

- odbudowy zniszczonej powodzią w dniu 07.08.2010 r. sieci kanalizacji deszczowej o długości 0,5km w Bogatyni – zadanie realizowane przez Gminę Bogatynia,
- usuwania skutków powodzi z sierpnia 2010 r. na obiektach wodno - kanalizacyjnych Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji NYSA w Zgorzelcu - remont ZUW przy ul. Okrzeszkowej, SUW przy ul. Henrykowskiej w Zgorzelcu oraz SUW w Radomierzycach,
- utylizacji odpadów po powodziowych w gminie Leśna w ilości 578t.

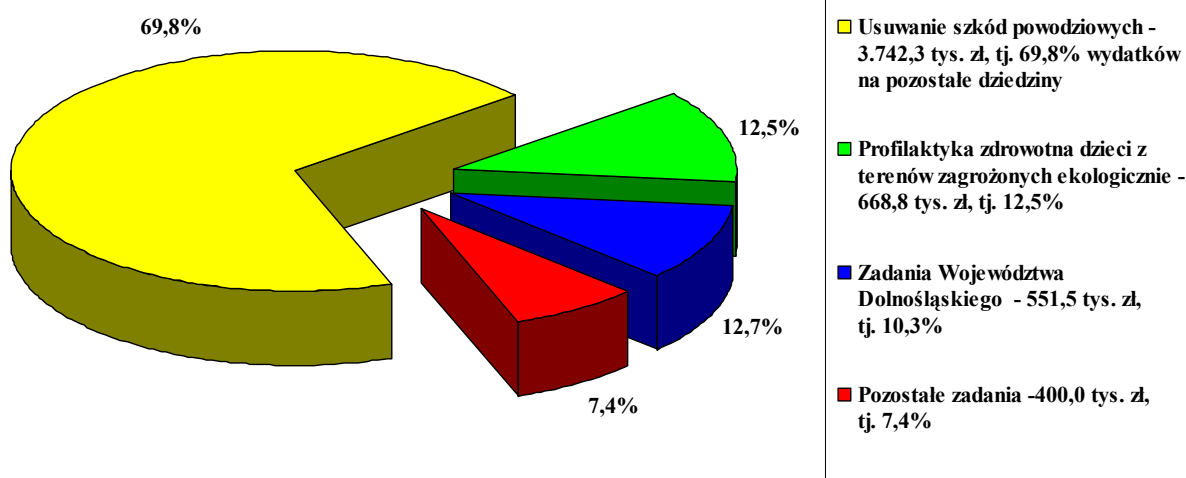
W roku 2012 kontynuowane będą prace przy:

- odbudowie uszkodzonej w trakcie powodzi w dniu 07.08.2010 r. oczyszczalni ścieków w Bogatyni przy ul. Turowskiej - zadanie realizowane przez Bogatyńskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp. z o.o. w Bogatyni,
- odbudowie zniszczonej w trakcie powodzi w dniu 07.08.2010r. sieci wodno-kanalizacyjnych w Bogatyni - zadanie realizowane przez Bogatyńskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp. z o.o. w Bogatyni,
- usuwaniu skutków powodzi z sierpnia 2010 r. na obiektach komunalnych miasta Zgorzelec - zadanie realizowane przez Gminę Miasto Zgorzelec,
- utylizacji odpadów popowodziowych z zalanych terenów Gminy Bogatynia - zadanie realizowane przez Gminę Bogatynia.

Zadania Województwa Dolnośląskiego

- W ramach pozostałych zadań w roku 2011 Fundusz wsparł finansowo Województwo Dolnośląskie przy kontynuacji tworzenia baz danych podmiotów korzystających ze środowiska i obowiązanych do ponoszenia opłat za korzystanie z niego – system kontroli. Zadanie polega na zakupie licencji na korzystanie z systemów informatycznych („Wojewódzki Bank Zanieczyszczeń Środowiska” oraz moduł księgowy „Fundusz Pro”) na lata 2009-2011, usprawnieniu bazy sprzętowej systemu opłat za korzystanie ze środowiska oraz szkoleniach specjalistycznych dla pracowników Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego. Zadanie zostało zakończone w roku 2011.
- W roku 2011 Fundusz zakończył dofinansowanie zadania realizowanego przez Województwo Dolnośląskie pn.: „Sporządzenie dokumentacji do określenia naprawczych programów ochrony powietrza dla stref na terenie województwa dolnośląskiego, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu”. Przygotowana w ramach zadania dokumentacja została zatwierdzona uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w dniu 28 grudnia 2010 r.

**Dofinansowanie WFOŚiGW we Wrocławiu do realizowanych w 2011 r.
innych zadań z zakresu ochrony środowiska**

Inne wybrane zadania

- Fundusz udzielił Powiatowemu Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Lwówku Śląskim pożyczki w kwocie 400 tys. zł na zakup aparatury RTG z ucyfrowieniem.
- Fundusz posiada zobowiązania w wysokości 58 200,0 tys. zł na dofinansowanie realizacji zadania PCC Rokita Spółka Akcyjna w Brzegu Dolnym pn.: „Instalacja elektrolizy membranowej”.

Nagrody za osiągnięcia w ochronie środowiska

Fundusz ufundował w 2011 r. nagrody finansowe za osiągnięcia w zakresie ochrony środowiska w wysokości 7 tys. zł:

- laureatowi „Konkursu na „Wzorową Pasiekę” i „Wzorowe Gospodarstwo Pasieczne Dolnego Śląska konkursu - 2 tys. zł, (*Związek Pszczelarzy Ziemi Legnickiej*.)
- laureatowi XII Edycji Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni Środowisku” - 5.000 zł (*Chemeko System Sp. z o.o. we Wrocławiu*).

Ponadto przyznane zostały nagrody, których wypłata nastąpi w 2012 r.:

- laureatów „XII Edycji Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni

Środowisku” – 5 tys. zł do wypłaty w 2012 r., (*Młodzieżowe Centrum Kultury w Legnicy*),

- laureatów „XII Edycji Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni Środowisku” – 5 tys. zł do wypłaty w 2012 r., (*Miasto Legnica*).

5. Udział Funduszu w absorpcji środków pomocowych z Unii Europejskiej

Dokonując wyboru zadań do dofinansowania Fundusz traktował priorytetowo dofinansowanie zadań realizowanych z udziałem bezzwrotnych środków Unii Europejskiej, których wykonanie przyczynia się do wypełnienia wymagań określonych w dyrektywach Wspólnoty Europejskiej w obszarze „środowisko”, wdrożonych do prawa krajowego.

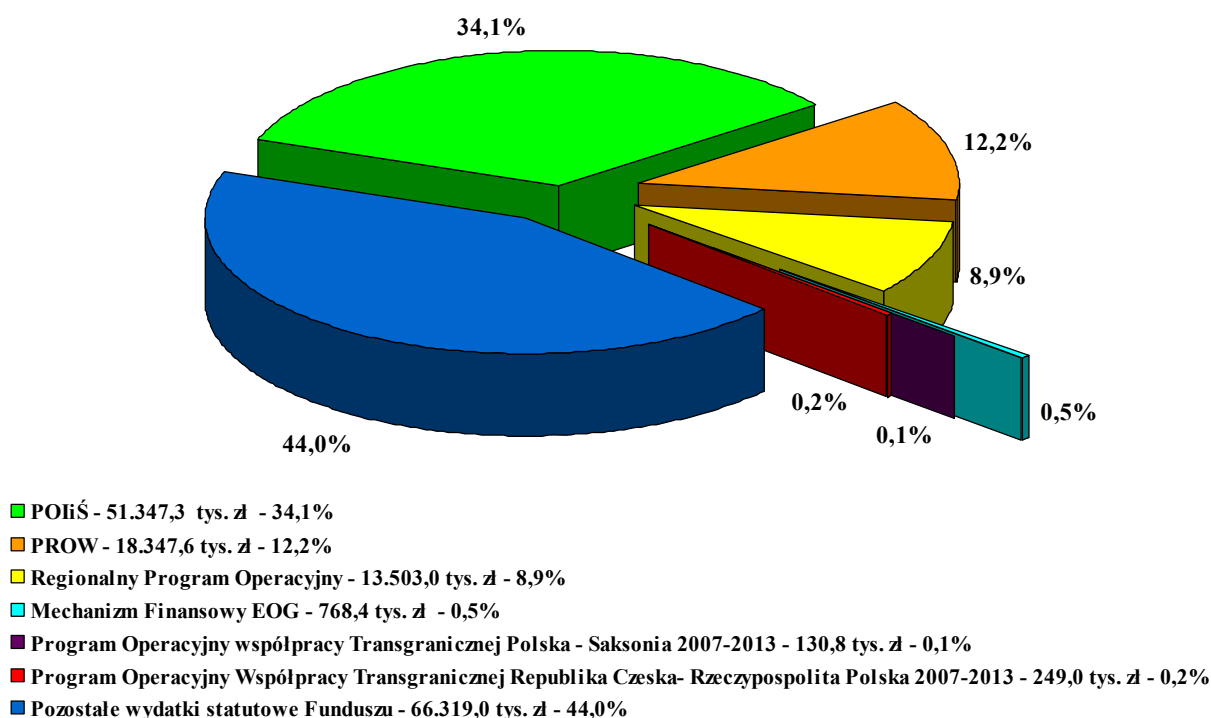
W 2011 r. w trakcie realizacji znajdowały się 53 zadania. Na wsparcie 50 zadań realizowanych w ramach funkcjonujących programów pomocowych Fundusz wydatkował kwotę 84 346,1 tys. zł, tj. 56,0% środków wypłaconych na realizację wszystkich zadań statutowych.

Na dofinansowanie zadań według poszczególnych programów Fundusz wypłacił:

1) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	- 51 347,3 tys. zł,
2) Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	- 18 347,6 tys. zł
3) Regionalny Program Operacyjny	- 13 503,0 tys. zł,
4) Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)	- 768,4 tys. zł,
5) Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczypospolita Polska 2007-2013	- 249,00 tys. zł,

- 6) Program Operacyjny Współpracy
Transgranicznej Polska - Saksonia 2007-2013 - 130,77 tys. zł.

Dofinansowanie zadań realizowanych ze środków Unii Europejskiej na tle całości wydatków statutowych WFOŚiGW we Wrocławiu w 2011 r.

1) ***Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko***

W roku 2011 w trakcie realizacji znajdowało się 8 zadań, które Fundusz dofinansował kwotą 51 347,3 tys. zł, w tym 50 118,8 tys. zł w formie pożyczki oraz 1 228,5 tys. zł w formie pożyczki na zachowanie płynności finansowej. W stosunku do 7 zadań Fundusz posiada jeszcze zobowiązania w wysokości 36 919,9 tys. zł w formie pożyczki.

2) ***Program Rozwoju Obszarów Wiejskich***

W trakcie 2011 r. w trakcie realizacji znajdowało się 26 zadań, z których Fundusz dofinansował 24 zadania kwotą 18 347,64 tys. zł, w tym w formie dotacji 1 017,68 tys. zł, w formie pożyczki 13 848,54 tys. zł, w formie pożyczki na zachowanie płynności finansowej 3 295,9 tys. zł oraz w formie dopłat do

oprocentowania kredytów bankowych 185,51 tys. zł.

Zakończona została realizacja 13 zadań dofinansowanych w 2011 r. Wartość zadań zakończonych w 2011 r. wynosi 53 632,4 tys. zł. Pomoc finansowa udzielona przez Fundusz na ich realizację wyniosła ogółem 12 406,4 tys. zł, w tym 1 800,6 tys. zł w formie dotacji, 9 096,3 tys. zł w formie pożyczki, 1 439,0 tys. zł w formie pożyczki na zachowanie płynności finansowej oraz 70,4 tys. zł w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych (zobowiązania z tytułu dopłat do 4 zadań zakończonych wynoszą 565,7 tys. zł). PROW dofinansował zadania zakończone kwotą do 22 343,7 tys. zł (41,7% ich wartości).

3) *Regionalny Program Operacyjny*

W roku 2011 Fundusz objął dofinansowaniem 14 przedsięwzięć realizowanych w ramach RPO. Pomoc finansowa udzielona przez Fundusz wyniosła ogółem 13 503,0 tys. zł, w tym 138,6 tys. zł w formie dotacji, 5 216,7 w formie pożyczki, 7 924,6 tys. zł w formie pożyczki na zachowanie płynności finansowej oraz 223,1 tys. zł dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych.

W ciągu roku zakończona została realizacja 7 zadań. Wartość zadań zakończonych w 2011 r. wynosi 74 450,7 tys. zł. Pomoc finansowa udzielona przez Fundusz na ich realizację wyniosła ogółem 4 342,9 tys. zł, w tym 1 256,0 tys. zł w formie pożyczki, 2 900,0 zł w formie pożyczki na zachowanie płynności finansowej oraz 171,4 tys. zł w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych (zobowiązania z tytułu dopłat do 6 zadań zakończonych wynoszą 1 336,8 tys. zł). PROW dofinansował zadania zakończone kwotą do 60 363,9 tys. zł (77,7% ich wartości).

4) *Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)*

W roku 2011 Fundusz dofinansował 2 z 3 przedsięwzięć realizowanych przy udziale środków EOG. Pomoc finansowa udzielona na ich dofinansowanie wyniosła ogółem 768,4 tys. zł, w tym w formie dotacji 323,4 tys. zł i pożyczek 445,0 tys. zł.

W ciągu roku zakończona została realizacja 2 zadań, których wartość wynosi 14 143,6 tys. zł. Pomoc finansowa udzielona przez Fundusz na ich realizację wyniosła ogółem 5 525,4 tys. zł, w tym 1 644,4 tys. zł w formie dotacji i 3 881,0 tys. zł w formie pożyczki. EOG dofinansował zadania zakończone kwotą do 6 905,2 tys. zł (48,8% ich wartości).

W stosunku do 1 zadania znajdującego się w trakcie realizacji Fundusz posiada zobowiązania finansowe w formie dotacji w wysokości 100,0 tys. zł.

5) *Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczypospolita Polska 2007-2013*

Zakończona została realizacja 1 przedsięwzięcia, którego realizację Fundusz wsparł w roku 2011 pożyczką na zachowanie płynności finansowej w kwocie 249,0 tys. zł. Wartość zadania wynosi 354,6 tys. zł. Program Operacyjny dofinansował realizację zadania kwotą 287,9 tys. zł (81,2% jego wartości).

6) *Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska - Saksonia 2007-2013*

W roku 2011 Fundusz objął dofinansowaniem 1 przedsięwzięcie. Pomoc finansowa udzielona na jego realizację wyniosła ogółem 130,77 tys. zł w formie pożyczki.

Ponadto Fundusz dofinansował w 2011 r. w formie pożyczki w wysokości 1 756,1 tys. zł realizację zadania pn. „Modernizacja systemu ciepłowniczego Zgorzelca, w tym instalacji odpylania w ciepłowni przy ul. Groszowej - Faza 2”, realizowanego przy udziale środków Federalnego Ministerstwa Środowiska, Ochrony Przyrody i Bezpieczeństwa Reaktorów Republiki Federalnej Niemiec.

6. Nadzór nad przygotowaniem i realizacją umów pożyczek i dotacji

W roku 2011, podobnie jak w latach poprzednich, prowadzono stały nadzór nad wykorzystaniem środków przeznaczonych na zadania związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Nadzór ten obejmował:

- I. Na pierwszym etapie badanie i ocenę złożonych wniosków o pomoc finansową na realizację zadań pod kątem:
  - zgodności z „Kryteriami i zasadami udzielania pomocy finansowej ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu”,
  - stanu przygotowania inwestycji i innych zadań do realizacji,
  - spełnienia wymogów wyboru wykonawców zgodnie z przepisami dot.

zamówień publicznych,

- zabezpieczenia środków i źródeł finansowania zadań,
- wnioskowanych terminów i wysokości wypłat dotacji i pożyczek, w tym także proponowanych form zabezpieczenia pożyczek.

II. Na etapie drugim działalność kontrolna obejmowała realizację zadań i rozliczanie umów dotacyjnych i pożyczkowych i prowadzona była przez pracowników Zespołu Obsługi Inwestycji i Projektów w oparciu o kwartalne plany kontroli zadań w miejscu ich realizacji oraz w przypadkach zadań nieinwestycyjnych w oparciu o dokumenty i informacje uzyskane od podmiotów realizujących zadania. W toku tych kontroli dokonywano sprawdzenia:

- terminowości i prawidłowości wykonawstwa,
- dokumentacji rozliczeniowej,
- zgodności z zawartymi umowami,
- uzyskanych efektów rzeczowych.

W roku 2011 przeprowadzono 246 kontroli, w trakcie których skontrolowano ogółem 209 zadań, w tym:

- 99 kontroli pełnych, obejmujących kontrolę całości dokumentów i stanu faktycznego wspomaganego zadania w pełnym zakresie jego realizacji,
- 146 kontroli problemowych, które weryfikowały określony odcinek realizacji bądź finansowania zadania,
- 1 kontrolę, której przedmiotem było sprawdzenie dokumentów i faktów przed wydaniem przez Fundusz decyzji o wspomaganie wnioskowanego zadania.

Kontrolą objęto zadania ze wszystkich dziedzin ochrony środowiska i gospodarki wodnej dofinansowane i planowane do dofinansowania ze środków Funduszu w następujących zakresach i ilościach:

- **gospodarka ściekowa i ochrona wód, w tym:** kompleksowa budowa i modernizacja infrastruktury wodno – ściekowej w gminach, budowa sieci kanalizacji sanitarnych z przyłączami, budowa sieci wodociągowych, poprawa czystości dorzecza rzek poprzez uporządkowanie gospodarki ściekowej, rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz remont sieci kanalizacyjnych, budowa bezenergetycznej roślinno – stawowej

- **ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu, w tym:** termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, modernizacja systemów ciepłowniczych w miastach, modernizacja kotłowni, przebudowa kotłowni węglowych na olejowe, redukcja zanieczyszczeń powietrza poprzez montaż pomp ciepła, dostawa i montaż systemu kolektorów słonecznych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej, budowa sond pionowych sieci, instalacji oraz węzła cieplnego do wykorzystania energii odnawialnej z gruntu, montaż punktów oświetlenia drogowego wykorzystujących energię odnawialną, pneumatyczna instalacja transportu poprodukcyjnych odpadów drewnopodobnych z oczyszczaniem powietrza i odzyskiwaniem energii cieplnej – 36 kontroli / 27 zadań,
- **gospodarka odpadami, w tym:** usunięcie, wywóz i unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest, rozbudowa zaplecza technicznego składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, rekultywacja terenów zdegradowanych działalnością górniczą, zakup specjalistycznego samochodu wielofunkcyjnego przeznaczonego do mycia i udrażniania kanałów oraz do usuwania osadów z wpustów ulicznych i studzienek kanalizacyjnych, zamknięcie i rekultywacja składowiska odpadów komunalnych, budowa instalacji do odprowadzania gazu składowiskowego – 18 kontroli / 17 zadań,
- **gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa, w tym:** zabezpieczenia przeciwpowodziowe miast, odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, remont zniszczonych ubezpieczeń brzegowych rzek – 8 kontroli / 7 zadań,
- **ochrona przyrody i lasów, w tym:** wzmocnienie i utrzymanie równowagi biologicznej oraz zachowanie i ochrona różnorodności ichtiofauny w rzekach, zakup echosondy do oceny wielkości zasobów i rozmieszczenia ichtiofauny oraz wykrywania narzędzi kłusowniczych w wodach śródlądowych, ochrona letnich i zimowych stanowisk występowania nietoperzy w wybranych obiektach na Dolnym

- **edukacja ekologiczna, w tym:** programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży, wydawnictwa ekologiczne, organizacja szkolnych konkursów i olimpiad ekologicznych, adaptacja terenów na prowadzenie edukacji ekologicznej, budowa stanowisk edukacyjnych na terenie Parku Narodowego Gór Stołowych, utworzenie ścieżek edukacji ekologicznej, prenumerata miesięczników edukacyjnych dla szkół oraz wybranych organizacji i instytucji województwa dolnośląskiego, zakup zbiorów dla Ekobiblioteki i podległego jej Ośrodka Informacji Ekologicznej – 53 kontrole / 50 zadań,
- **nadzwyczajne zagrożenia i inne zadania, w tym:** zakup samochodów ratowniczo – gaśniczych oraz ciężkich samochodów pożarniczych dla OSP, usuwanie skutków powodzi z sierpnia 2010r. i odbudowa zniszczonych w trakcie powodzi sieci wodno kanalizacyjnych, tworzenie baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska – system kontroli, badania monitoringowe środowiska na terenie województwa dolnośląskiego – 16 kontroli / 15 zadań,
- **profilaktyka zdrowotna, w tym:** profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z terenów o przekroczonych standardach jakości środowiska, organizacja wyjazdowego wypoczynku w formie kolonii oraz obozów – 16 kontroli / 16 zadań.

Na ogólną ilość 246 przeprowadzonych kontroli w 6 przypadkach miały miejsce ustalenia, w wyniku których sformułowano pod adresem dotacjobiorców i pożyczkobiorców wnioski pokontrolne dotyczące:

- aktualizacji harmonogramu rzeczowo-finansowego,
- doprowadzenia do właściwego stanu technicznego realizowanych inwestycji,
- uzgodnienia dokumentacji związanej z procesem inwestycyjnym i doprowadzenia do właściwego stanu formalno – prawnego realizowanych inwestycji,
- konieczności aneksowania warunków umowy w zakresie terminów przedłożenia

końcowego rozliczenia zadania oraz zakończenia realizacji zadania i kwot wypłat pożyczek i dotacji,

- wyjaśnienia nieścisłości związanych z realizacją oraz finansowaniem zadań.

Efektami prowadzonej działalności kontrolnej były:

- odmowa przyznania pomocy finansowej wnioskodawcom, których proponowane do dofinansowania zadania nie spełniały warunków określonych w „Kryteriach i zasadach udzielania pomocy finansowej ze środków WFOŚiGW we Wrocławiu”,
- weryfikowanie wysokości przyznawanych kwot dofinansowania w stosunku do wielkości wnioskowanych,
- wstrzymywanie uruchamiania środków w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji zadania oraz rozbieżności w przedkładanych dokumentach rozliczeniowych,
- dyscyplinowanie dotacjobiorców i pożyczkobiorców w zakresie przestrzegania warunków określonych w obowiązujących umowach.

Systematyczna działalność nadzorczo – kontrolna, zarówno na etapie rozpatrywania wniosków i przygotowywania umów, jak również w fazie ich realizacji, przyczynia się do prawidłowego i zgodnego z przeznaczeniem wykorzystania środków Funduszu.

III. DZIAŁALNOŚĆ WFOŚIGW WE WROCŁAWIU JAKO INSTYTUCJI WDRAŻAJĄCEJ PROGRAM OPERACYJNY „INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO” W 2011 R.

Wydział Funduszy Europejskich w roku 2011 na mocy Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla osi priorytetowych : I - Gospodarka wodno-ściekowa i II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, zawartego pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, a Ministrem Środowiska (Instytucją Pośredniczącą) w dniu 25 czerwca 2007 r. w Lublinie, realizował zadania obejmujące m.in.:

- przygotowanie i ocenę projektów o wartości do 25 mln euro,
- prowadzenie działań kontrolnych, w tym: kontrolę procedur udzielania zamówień publicznych,
- monitorowanie i sprawozdawczość,
- zarządzanie finansowe i rozliczanie projektu,
- informację i promocję.

W roku 2011 r. podpisano dwa aneksy z Ministrem Środowiska tj.: Aneks nr 3 oraz Aneks nr 4 do Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” dla priorytetów I - Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (projekty o wartości poniżej 25 mln euro). Aneksy dotyczyły zmiany zakresu zadań w obszarach:

- monitorowania i sprawozdawczości
- zarządzania finansowego i rozliczania projektu
- odzyskiwania od beneficjentów kwot wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości,

1. Ogólny opis i porównanie stopnia realizacji poszczególnych projektów

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowano w roku 2011 7 projektów o łącznej wartości 295,7 mln.zł. Wysokość dofinansowania w ramach POIiŚ wynosi w tych projektach łącznie 138,8 mln. zł. Projekt 8 „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin powiatu

dzierżoniowskiego etap I” nie był w 2011 r. finansowany z uwagi na prowadzenie procedur przetargowych dla planowanych zawartych w nim 16 kontraktów. Wartość tego projektu na podstawie kosztorysów inwestorskich szacowana jest na 91,6 mln.zł a dotacja POIS na kwotę 47,03 mln.zł.

Poziom zaawansowania poszczególnych projektów na koniec 2011 r. przedstawia się następująco:

a) Przedsięwzięcie pn. **„Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Nowogrodzic - etap I”** realizowane przez Przedsiębiorstwo Hydro - Tech Sp. z o.o. na podstawie umowy o dofinansowanie nr POIS.01.01.00-00-186/09-00 zawartej w dniu 22 stycznia 2010 r. Wartość projektu 33,80 mln.zł , wysokość dofinansowania 19,44 mln.zł Stopień zaawansowania zakresu rzeczowego projektu :

- oczyszczalnia ścieków - 88,00%
- sieć kanalizacji sanitarnej – 55,49%
- sieć wodociągowa - 43,37 %

Termin zakończenia realizacji : **31.12.2012 r.**

b) Przedsięwzięcie pn. **„Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Henryków oraz budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Ziębice”** realizowane przez Gminę Ziębice na podstawie umowy o dofinansowanie nr POIS.01.01.00-00-185/09-00 zawartej w dniu 12 marca 2010 r. Wartość projektu 27,11 mln. zł, wysokość dofinansowania 13,00 mln.zł

Stopień zaawansowania zakresu rzeczowego projektu :

- oczyszczalnia ścieków - 90%
- sieć kanalizacji sanitarnej – 76,10%

Termin zakończenia realizacji : 31.12.2013 r.

c) Przedsięwzięcie pn. **„Budowa kanalizacji w Gminie Strzelin wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków w Chociwelu”** realizowane przez Przedsiębiorstwo Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. na podstawie umowy o dofinansowanie nr POIS.01.01.00-00-187/09-00 zawartej w dniu 29 stycznia 2010r. Wartość projektu 76,00 mln.zł, wysokość dofinansowania 33,99 mln.zł.

Stopień zaawansowania zakresu rzeczowego projektu :

- oczyszczalnia ścieków - 65,00%

- sieć kanalizacji sanitarnej – 55,47%
- sieć wodociągowa - 91,44 %

Termin zakończenia realizacji : 31.12.2012 r.

- d) Przedsięwzięcie **„Modernizacja oczyszczalni ścieków oraz budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w mieście Olawa”** realizowane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Oławie na podstawie umowy o dofinansowanie nr POIS.01.01.00-00-184/09-00 zawartej w dniu 09.04.2010 r. Wartość projektu 46,22 mln.zł., wysokość dofinansowania 24,74 mln.zł.

Stopień zaawansowania zakresu rzeczowego projektu :

- oczyszczalnia ścieków -50,00%
- sieć kanalizacji sanitarnej – 62,18%
- sieć modernizowanej kanalizacji sanitarnej – 42,17
- sieć wodociągowa - 41,91 %

Termin zakończenia realizacji : 31.10.2013r.

- e) Przedsięwzięcie pn. **„Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin powiatu dzierzoniowskiego - etap I”** realizowane przez Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. na podstawie umowy o dofinansowanie nr POIiŚ.01.01.00-238/10-00 zawartej w dniu 21.06.2011 r. Wartość projektu na podstawie kosztorysów inwestorskich 105,6 mln.zł, wysokość dofinansowania na podstawie potwierdzenia 47,03 mln.zł.

Z uwagi na rozpoczęcie realizacji projektu dopiero w bieżącym roku jest to przedsięwzięcie o najniższym stopniu zaawansowania zakresu rzeczowego, a mianowicie :

- oczyszczalnie ścieków - 0,00%
- sieć kanalizacji sanitarnej – 0,72%
- sieć wodociągowa - 4,07 %
- modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej –0,00%

Termin zakończenia realizacji: 31.07.2014 r.

- f) Przedsięwzięcie pn. **„Inwestycje w zakresie gospodarki wodno- ściekowej w miejscowościach Środa Śląska, Ciechów, Bukówek”** realizowane przez przedsiębiorstwo Średzka Woda Sp. z o.o. na podstawie umowy o dofinansowanie nr POIS.01.01.00-00-079/08-00 zawartej w dniu 13.07.2009 r. Wartość projektu

29,47 mln.zł, wysokość dofinansowania 11,04 mln zł. Jest to projekt o najwyższym stopniu zaawansowania. W okresie sprawozdawczym zakończono realizację wszystkich kontraktów budowlanych zawartych w ramach projektu. Uzyskano pozwolenia na użytkowanie dla większości wykonanych obiektów budowlanych. Stopień realizacji zakresu rzeczowego projektu :

- wybudowano oczyszczalnię ścieków - 100,0%
- wybudowano sieć kanalizacji sanitarnej długości 30km.
- zmodernizowano sieć kanalizacji sanitarnej długości 5,8 km
- wybudowano sieć wodociągową długości 13,5 km

Termin zakończenia realizacji : 15.10.2012 r.

- g) Przedsięwzięcie pn. „**Zapewnienie prawidłowej gospodarki ściekowej w gminie Strzegom**” realizowane przez przedsiębiorstwo Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. na podstawie umowy o dofinansowanie nr POIS.01.01.00-00-101/08-00 zawartej w dniu 19.08.2009 r. Wartość projektu 47,83 mln.zł, wysokość dofinansowania 22,49 mln zł
Stopień zaawansowania zakresu rzeczowego projektu :

- oczyszczalnie ścieków -70,00%
- sieć kanalizacji sanitarnej – 67,95%

Termin zakończenia realizacji : 28.06.2013 r.

- h) Przedsięwzięcie pn. „**Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej gmin leżących w zlewni rzeki Czerwona Woda**” realizowane przez przedsiębiorstwo SUPLAZ Sp. z o.o. na podstawie umowy o dofinansowanie nr POIS.01.01.00-00-084/08-00 zawartej w dniu 14.09.2009 r. Wartość projektu 35,27 mln.zł, wysokość dofinansowania 25,16 mln.zł. Stopień zaawansowania zakresu rzeczowego projektu :

- oczyszczalnia ścieków - 88,00%
- sieć kanalizacji sanitarnej – 55,49%
- sieć wodociągowa - 43,37 %

Termin zakończenia realizacji: 31.12.2012 r.

2. Nabór wniosków konkursowych

W okresie sprawozdawczym Ministerstwo Środowiska ogłosiło nabór w trybie konkursowym wniosków o dofinansowanie z Funduszu Spójności projektów w ramach Priorytetu II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, działanie 2.2 –

Przywracanie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych i ochrona brzegów morskich (konkurs nr 7/POIiŚ/2.2/02/2011). Termin składania wniosków obejmował okres od 28 listopada 2011 do 16 stycznia 2012 r. W okresie sprawozdawczym do IW nie wpłynęły wnioski o dofinansowanie w ramach ww. postępowania konkursowego.

3. Opis przebiegu procesu podpisywania umów o dofinansowanie

W okresie sprawozdawczym zakończona została ocena formalna oraz merytoryczna projektów zgłoszonych w VI naborze wniosków w trybie konkursowym o dofinansowanie z Funduszu Spójności projektów w ramach priorytetu I - Gospodarka wodno-ściekowa, działanie 1.1 – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM (konkurs nr 6/POIiŚ/1.1/11/2009).

Trzy z czterech zgłoszonych wniosków pozytywnie przeszły ocenę formalną oraz merytoryczną . Były to projekty :

- 1) „Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie gmin powiatu dzierzoniowskiego- etap I”;
- 2) „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Żerniki Wrocławskie”;
- 3) „Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej południowo- wschodniej części miasta Głogów”.

Ad.1) W dniu 26 maja 2011 r. IW otrzymała Potwierdzenie IP nr 15/2011 z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie przyznania dofinansowania przedsiębiorstwu Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w ramach priorytetu I Programu na realizację projektu **„Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gmin powiatu dzierzoniowskiego – etap I”**. W dniu 30 maja zakończono negocjacje warunków zawarcia umowy dotacji. W dniu 21 czerwca 2011 r. zawarta została umowa nr POIiŚ.01.01.00-0238/10-00 na dofinansowanie projektu „Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gmin powiatu dzierzoniowskiego – etap I”.

Ad. 2) Przedsięwzięcie pn.„**Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Żerniki Wrocławskie**” wnioskodawca – Gmina Siechnice. Powyższy projekt w okresie sprawozdawczym znajdował się na liście rezerwowej konkursu nr 6/POIiŚ/1.1/11/2009 dla działania 1.1 POIiŚ. W tym okresie, decyzją Instytucji Pośredniczącej, projekt poddany został ocenie merytorycznej II stopnia która

zakończyła się wynikiem pozytywnym i wydaniem decyzji o potwierdzeniu dofinansowania. Decyzja ministra Środowiska została przekazana w styczniu 2012r

Ad.3) Przedsięwzięcie pn. „**Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej południowo-wschodniej części miasta Głogów**”. Powyższy projekt w okresie sprawozdawczym znajdował się na liście rezerwowej konkursu nr 6/POIiŚ/1.1/11/2009 dla działania 1.1 POIiŚ. W tym okresie, decyzją Instytucji Pośredniczącej, projekt poddany został ocenie merytorycznej II stopnia która zakończyła się wynikiem pozytywnym i wydaniem decyzji o potwierdzeniu dofinansowania. Decyzja Ministra Środowiska została przekazana Gminie Miejskiej Głogów w styczniu 2012r.

4. Kontrole procedur zawierania umów oraz zmian w zawartych umowach

W okresie sprawozdawczym IW przeprowadziła kontrole procedur zawierania umów oraz aneksów do umów dla następujących projektów:

- „Rozwiązanie gospodarki wodno ściekowej w gminie Nowogrodzic – etap I”
- „Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Henryków oraz budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Ziębice”
- „Inwestycje w zakresie gospodarki wodno – ściekowej w miejscowościach Środa Śląska, Ciechów i Bukówek”
- „Modernizacja oczyszczalni ścieków oraz budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w mieście Oława
- „Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej gmin leżących w zlewni rzeki Czerwona Woda
- „Budowa kanalizacji w Gminie Strzelin wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków w Chociwelu”.

Łącznie przeprowadzono 24 kontrole zawierania umów, wszystkie w trybie ex-post, oraz 51 kontroli zmian w umowach w tym 37 w trybie ex-ante

W trakcie kontroli nie stwierdzono problemu o charakterze systemowym związanym ze stosowaniem Prawa zamówień publicznych. Zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie sposobu postępowania w razie wykrycia nieprawidłowości w wykorzystaniu funduszy strukturalnych i Funduszy Spójności w okresie programowania 2007-2013 WFOŚiGW we Wrocławiu ma obowiązek przekazywania do IP - Ministerstwa

Środowiska kwartalnych informacji o występujących nieprawidłowościach.

W dniu 1 stycznia 2011 r. nastąpiła ustawowa zmiana stawki podatku od towaru i usług (VAT) min. w zakresie wykonawstwa robót budowlanych oraz usług z obowiązującej dotychczas 22% na 23%. W związku powyższym zaistniała potrzeba wprowadzenia zmian do wszystkich umów zawartych w ramach realizowanych projektów. Powyższe spowodowało znaczny wzrost liczby prowadzonych przez IW kontroli.

W wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono **całkowitą wartość nieprawidłowości na poziomie 314.296,42 zł.**

Do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych skierowano 1 wniosek ws. wszczęcia i przeprowadzenia kontroli doraźnej na podstawie art. 165 ust.1 ustawy Pzp Ww. wniosek złożony został w następstwie kontroli ex-post i dotyczył Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Strzelinie, który w ocenie IW dokonał czynności oraz zaniechał dokonania czynności niezgodnie z przepisami ustawy Pzp w postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu nieograniczonego dla zadania pn. „Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Chociwelu”, w związku z czym istniało uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia doszło do naruszenia przepisów ustawy Pzp, które mogło mieć wpływ na jego wynik. Prezes UZP wszczął na podstawie art. 161 ust.4 ustawy Pzp postępowanie wyjaśniające dot. procedury udzielenia ww. zamówienia w wyniku którego nie podzielił obaw IW w tym zakresie.

5. Kontrole projektów na miejscu

W okresie sprawozdawczym prowadzono dwie szczegółowe kontrole na miejscu realizacji projektu tj:

- „Zapewnienie prawidłowej gospodarki ściekowej w gminie Strzegom”,
- Rozbudowa oczyszczalni w Henrykowie oraz budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Ziębice

Kontrole na miejscu prowadzone są w sposób bardzo szczegółowy i zawierają kontrolę 100% wydatków kwalifikowanych złożonych we wnioskach o płatność

6. Wyплаты dotacji

- 1) Limit środków europejskich z budżetu do wydawania zgody na dokonywanie

płatności w roku 2011 wynosił **51 860 996 PLN**. Kwota ta została ustalona przez Ministerstwo Środowiska i potwierdzona pismem z dnia 12 stycznia 2011 r. Na wniosek Prezesa Zarządu WFOŚiGW o zwiększenie limitu środków europejskich z budżetu, Ministerstwo Środowiska przyznało dodatkowe środki w wysokości w kwocie 1 674 491 PLN. W związku z powyższym kwota do wydawania zgody na dokonywanie płatności w ramach budżetu środków europejskich na rzecz beneficjentów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w roku 2011 wyniosła **53 535 487 PLN**.

2) Wyплаты środków europejskich Beneficjentom w roku 2011. Beneficjentom przekazano kwotę **54 567 237,22 PLN**, z czego zwrócono z tytułu niewykorzystanych zaliczek kwotę w wysokości 1 343 732,18 PLN.

3) Kwota przekazanych Beneficjentom środków unijnych na dzień **31.12.2011 r.** od początku realizacji PO wyniosła **80 229 750 PLN**, co stanowi 39,5 % kwoty na dofinansowanie 8 projektów wynoszącej **197 329 569,62 PLN**. Dla 7 projektów, dla których rozstrzygnięto już wszystkie postępowania przetargowe dokonano już wstępnego przeliczenia kwoty dofinansowania, natomiast dla projektu realizowanego przez WiK Sp. z o.o. Dzierżoniów przyjęto kwotę dotacji zgodnie z umową o dofinansowanie.

W ramach wypłaconych środków zaliczki dla beneficjentów stanowią kwotę: 69 713 000 PLN, tj. 86,9% , natomiast wypłacone refundacje stanowią kwotę: 10 516 000,3 PLN, tj. 13,1%.

4) Zwroty przez Beneficjentów środków z zaliczek do BGK.

Od początku wdrażania projektów, 4. Beneficjentów dokonało zwrotu w części wypłaconej zaliczki na następujące kwoty:

- a) Gmina Ziębice - **883 862,69 PLN**, co stanowi 7,5 % z kwoty wypłaconych zaliczek,
- b) Międzygminna Spółka Wodno – Kanalizacyjna Suplaz Sp. z o.o. Sulików - **799 227,59 PLN**, co stanowi 7,4 % z kwoty wypłaconych zaliczek,
- c) Zakład Wodociągów i Kanalizację Sp. z o.o. w Oławie – **1 247 803,28 PLN**, co stanowi 17,6% wypłaconej zaliczki.

Zwrot zaliczki następuje po upływie 180 dni od daty jej wypłacenia w przypadku gdy nie została ona wykorzystana

5) Wnioski o płatność.

Od początku wdrażania PO do Instytucji Wdrażającej przekazano ogółem 72 wnioski o płatność. Do weryfikacji i zatwierdzenia pozostało na koniec okresu sprawozdawczego 21 wniosków, w tym:

- do refundacji, refundacji i wypłacenia zaliczki - 11,
- rozliczenia zaliczki - 5,
- sprawozdawcze - 5.

7. Kontrole zewnętrzne

1) Audyt systemu zarządzania i kontroli POIiŚ

W IV kwartale 2011 r. UKS rozpoczął w WFOŚiGW we Wrocławiu czynności w ramach audytu systemu zarządzania i kontroli POIiŚ. Zakończenie audytu nastąpi w lutym 2012 r.

2) Kontrola RPD

W dniach 4-16.09.2011 r. Ministerstwo Środowiska przeprowadziło kontrolę na miejscu w zakresie realizacji Roczego Planu Działań Pomocy Technicznej na 2011 r.

Zakres kontroli obejmował:

- 1) realizację zaleceń pokontrolnych z kontroli realizacji RPD 2010;
- 2) kontrolę wydatków finansowanych z pomocy technicznej POIiŚ w kategoriach wydatków RPD 2011
- 3) kontrolę procedur zawierania umów.

Wydane zalecenia pokontrolne zostały zrealizowane w terminie.

8. Instrukcja Wykonawcza POIiŚ

W roku 2011 Zarząd WFOŚiGW we Wrocławiu przyjął następujące zmiany w Instrukcji Szczegółowej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu - Instytucji Wdrażającej Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko :

- Wprowadzenie zmian wynikających ze zmian treści zapisów INS z dnia 30.06.2011;
- Uwzględnienie zaleceń IP przygotowanych w oparciu o Listę sprawdzającą do weryfikacji Instrukcji Wykonawczej/Szczegółowej IW – WFOŚiGW Wrocław,

zapisów Aneksu nr 3 i 4 do Porozumienia z Ministrem Środowiska w sprawie realizacji POIiŚ oraz zmiany załącznika nr 1 do Regulaminu Organizacyjnego WFOŚiGW we Wrocławiu z dnia 22.08.2011 r.;

- Wprowadzenie zmian wynikających ze zmian treści zapisów INS, aktualizacji polityki rachunkowości IW oraz formalnego włączenia w system realizacji POIiŚ przez IW obowiązków Pełnomocnika Zarządu – wersja 7.0 z dnia 03.10.2011 r.

9. Informacja i promocja

WFOŚiGW we Wrocławiu prowadził aktywne działania w zakresie informacji i promocji w ramach POIiŚ. Zorganizowano min. szkolenie dla przedstawicieli beneficjentów pn. „Roboty zamienne i dodatkowe w kontraktach realizowanych w projektach dofinansowanych w ramach POIiŚ”. Szkolenie odbyło się 25 maja 2011 r. w siedzibie IW we Wrocławiu.

Zrealizowano również szereg publikacji - na łamach dolnośląskiej prasy, w radiu oraz w telewizji - promujących projekty realizowane w ramach POIiŚ.

10. Roczny Plan Działań

W okresie sprawozdawczym opracowano i przekazano do IP aktualizację wkładu do Roczego Planu Działań związanych z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na 2011 rok oraz wkład na rok 2012.

IV. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA FUNDUSZU

1. Obsługa finansowa

W wyniku postępowania przetargowego na obsługę bankową Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu wyłoniono Bank Handlowy S.A., który był od kwietnia 2011 roku głównym partnerem finansowym Funduszu. W banku tym prowadzony był rachunek podstawowy, służący do bieżącej obsługi działalności statutowej, rachunek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, a także rachunek płacowy oraz specjalnie wydzielone rachunki do obsługi środków pochodzących z Pomocy Technicznej POIiŚ i zaciągniętych pożyczek w NFOŚiGW.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w 2011 r. kontynuował do kwietnia współpracę z bankiem Pekao S.A. a od momentu zakończenia procedury przetargowej następowało przeniesienie rachunków i obsługi do Banku Handlowego.

Na realizację zadań związanych z Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko w 2011 roku WFOŚiGW we Wrocławiu kontynuował przekazywanie środków za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego.

Wolne środki pieniężne w ciągu roku Fundusz lokował głównie na terminowych lokatach bankowych w Pekao S.A. oraz w Banku Handlowym S.A. Dodatkowo by efektywniej zarządzać środkami pieniężnymi, Fundusz lokował wolne środki pieniężne także na rachunku w Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz GETIN Noble Bank S.A.

Bank Pekao S.A. a od kwietnia 2011 także Bank Handlowy S.A. obsługiwał również Oddziały Funduszu przy pomocy rachunków bankowych przypisanych odpowiednio dla każdego z nich. Rachunki te spełniały funkcję subkont do wyodrębnionego rachunku głównego - na koniec każdego dnia były one zerowane, a środki z nich przekazywane na rachunek główny.

W roku 2011 Fundusz nie korzystał z linii kredytowych w rachunku bieżącym, a także nie zaciągał pożyczki na dofinansowanie realizacji zadań inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenie województwa dolnośląskiego. W drugiej połowie roku 2011 Fundusz spełnił warunki i został zakwalifikowany przez European Investment Bank do wzięcia pożyczki o którą się ubiegał w wysokości 200 mln zł. na sfinansowanie przedsięwzięć w zakresie budowy systemów kanalizacyjnych i wodociągowych, oczyszczalni ścieków, budowy systemów i instalacji gospodarki odpadami, a także odnawialnych źródeł energii na terenie Dolnego Śląska. Planowany termin podpisania umowy i uruchomienia pożyczki to rok 2012.

Środki pieniężne pochodzące z wpływów z tytułu kar i opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, jak również z tytułu nadwyżek Gminnych i Powiatowych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej gromadzone były na rachunku głównym Funduszu w Banku Pekao S.A. a od kwietnia 2011 roku na rachunku głównym Funduszu w Banku Handlowym S.A.

Wyплаты środków pieniężnych realizowane były na podstawie harmonogramów zawartych w umowach. Fundusz każdorazowo przeprowadzał ze swoimi klientami negocjacje w celu optymalnego dostosowania potrzeb i oczekiwań klientów do posiadanego i prognozowanego przez Fundusz stanu środków pieniężnych.

W 2011 roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na udzielone pożyczki i dotacje wydatkował łączną kwotę w wysokości: 150.398.584,98 zł. Były to w znacznej mierze pożyczki długoterminowe. Pracownicy Funduszu na bieżąco monitorowali terminowość i zgodność z umowami spłat rat kapitałowych i odsetek. W 2011 podjęto uchwały o umorzeniu kwoty 84 tys. zł z tytułu zaciągniętych pożyczek.

Ponadto w ciągu roku sporządzano do umów pożyczek aneksy, które dotyczyły między innymi: zmiany formy zabezpieczenia pożyczek, planowanych terminów zakończenia i rozliczenia inwestycji, planowanych terminów spłat rat pożyczek oraz zmiany numerów kont bankowych Funduszu.

2. Zaangażowanie kapitałowe

Priorytetową funkcją Wojewódzkiego Funduszu i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu jest wypełnianie jego podstawowych zadań statutowych tj. udzielanie pożyczek, dotacji, dopłat do kredytów preferencyjnych na inwestycje proekologiczne.

W 2011 roku Fundusz nie angażował się kapitałowo w nowe Spółki. Wynikało to z dostosowywania działań inwestycyjnych do założeń „Wspólnej Strategii Działania Narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2009-2012”. Określa ona zakres działań kapitałowych, które będą skoncentrowane w NFOŚiGW, natomiast rolę wojewódzkich funduszy ogranicza do rekomendacji wejść kapitałowych do spółek z obszaru swego działania.

W 2011 roku Fundusz był udziałowcem lub akcjonariuszem następujących, funkcjonujących Spółek:

- Kudowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kudowie Zdroju
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Głogowie Sp. z o.o.
- Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.
- Agencja Rozwoju Regionalnego „AGROREG” S.A. w Nowej Rudzie
- Centrozap S.A.
- Bank Ochrony Środowiska S.A.

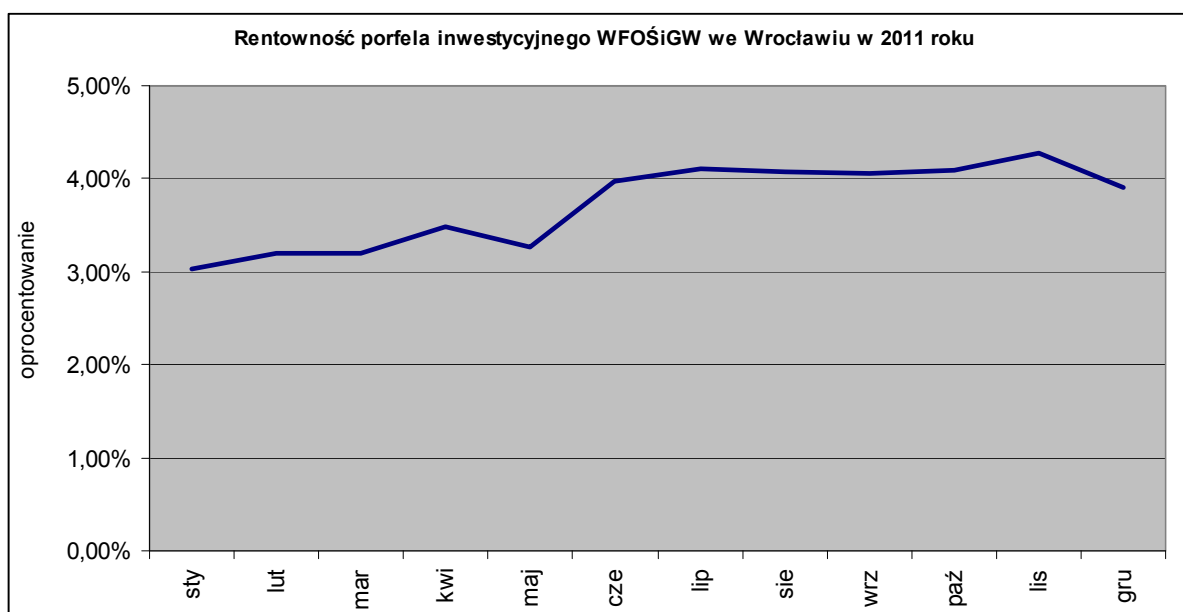
Odnotowano z tego tytułu zysk, w postaci dywidendy, w wysokości 171.080,00 zł.

3. Zarządzanie płynnością finansową

Realizowana na bieżąco obsługa umów, a co jest z tym związane toczące się w ciągu roku negocjacje z klientami, wymagały od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu zwrócenia szczególnej uwagi na zarządzanie i utrzymywanie na bezpiecznym poziomie płynności finansowej.

Aby efektywnie lokować krótkoterminowe nadwyżki finansowe na rynku pieniężnym i kapitałowym Fundusz na bieżąco monitorował sytuację na rynku finansowym, mocno uzależnionym od danych makroekonomicznych.

Średnia rentowność portfela inwestycyjnego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu podążała za zmianami rynkowymi zwiększając się z poziomu 3,03% w styczniu do około 4,27% w listopadzie i 4% w grudniu 2011 roku. Odpowiadała ona rentowności depozytów bankowych Funduszu, gdyż w roku 2011 żadna z dokonanych transakcji nie dotyczyła transakcji kupna/sprzedaży bonów lub obligacji emitowanych przez Skarb Państwa, które osiągały niższe kwotowania niż depozyty bankowe.

W całym 2011 roku przeprowadzono 365 operacji finansowych. Realizowane przez Fundusz operacje finansowe w roku 2011, to depozyty bankowe takie jak: overnight, tomorrow next i dłuższe.

Średnią rentowność powyższych transakcji można oszacować na 3,72%

W zakresie inwestowania nadwyżek finansowych Fundusz ściśle współpracował z Bankiem Pekao S.A., Citibank Handlowy SA, BOŚ S.A. oraz Getin Noble Bank S.A., jednocześnie monitorując na bieżąco sytuację na rynku pieniężnym i kapitałowym.

Zarządzając aktywnie płynnością finansową, Fundusz utrzymywał na rachunku podstawowym środki pieniężne na optymalnym poziomie, który gwarantował bieżące realizowanie zobowiązań statutowych oraz pokrycie kosztów jego funkcjonowania.

V. DZIAŁANIA ZESPOŁU DS. INFORMACJI I PROMOCJI NFOŚiGW I WFOŚiGW

WFOŚiGW we Wrocławiu jest koordynatorem działań Zespołu ds. informacji i promocji NFOŚiGW i WFOŚiGW. W jego pracach uczestniczą przedstawiciele NFOŚiGW oraz WFOŚiGW w Szczecinie, WFOŚiGW w Gdańsku, WFOŚiGW w Warszawie, WFOŚiGW w Katowicach, WFOŚiGW w Łodzi, WFOŚiGW w Zielonej Górze, WFOŚiGW w Toruniu, WFOŚiGW w Poznaniu, WFOŚiGW w Olsztynie, WFOŚiGW w Opolu, WFOŚiGW w Białymstoku, WFOŚiGW w Kielcach i WFOŚiGW we Wrocławiu.

Zespół działa na podstawie zapisów „*Karty zasad współpracy Narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej*”. Zorganizowano 6 spotkań i szkoleń. Jednym z celów tych działań było poznanie dobrych praktyk dotyczących komunikacji, współpracy z mediami, PR w instytucjach sektora środowisko. Celami działania Zespołu jest m.in. realizacja zapisów „*Karty Zasad Współpracy Narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej*”, informowanie o działalności NFOŚiGW i WFOŚiGW, poprzez podejmowanie wspólnych przedsięwzięć z zakresu Public Relations, podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników NFOŚiGW i WFOŚiGW, rozwijanie systemu wymiany informacji pomiędzy NFOŚiGW i WFOŚiGW, rozszerzanie współpracy w zakresie PR z instytucjami z sektora środowiska.

Przykłady działań zrealizowanych w 2011 r.:

Newsletter

Cyklicznie przygotowywano wewnętrzny Newsletter NFOŚiGW-WFOŚiGW, w ramach którego Fundusze opracowują co miesiąc wybrane informacje o najważniejszych wydarzeniach z własnych stron internetowych. W 2011 r. ukazało się 10 numerów Newslettera (w tym dwa wydawnictwa podwójne).

Komunikat prasowy

Opracowano wspólny komunikat NFOŚiGW i WFOŚiGW pt. *"50 milionów euro na ekologię"* dotyczący konkursu w II priorytecie POiŚ i roli Funduszy przy obsłudze tego Programu (listopad 2011). Komunikat opublikowały największe ogólnopolskie portale internetowe, m. in: ONET, Wyborcza.pl, Wyborcza.biz, Gazeta.pl-Gospodarka, Gazeta.pl-

Wiadomości, Naszemiasto.pl. Był dostępny w serwisach prasowych Polskiej Agencji Prasowej. Ukazał się również w branżowych, ogólnopolskich portalach finansowych: Money.pl, Bankier.pl oraz w „Dzienniku Gazecie Prawnej”, „Polska the Times Gazecie Wrocławskiej” i „Dzienniku Zachodnim”

Szkolenia

Zorganizowano i współorganizowano 5 szkoleń. Jednym z celów tych działań było poznanie dobrych praktyk dotyczących komunikacji, współpracy z mediami, PR w instytucjach sektora środowisko.

- "Prezentacja polityki informacyjnej, działań PR oraz projektów promocyjnych realizowanych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska". Miejsce szkolenia: GDOŚ, Warszawa; Termin: 7-8 lutego 2011 r.
- „Możliwości efektywnej współpracy i funkcjonowanie portalu Gazeta.pl, akcje specjalne prowadzone przez Agorę S.A.; skuteczne pozycjonowanie serwisów internetowych – SEO i SEM” Miejsce szkolenia: siedziba Agory S.A.; Warszawa; Termin: 28-29 kwietnia 2011 r.
- „Jak efektywnie współpracować z mediami regionalnymi?” Miejsce szkolenia: Polskapresse Sp. z o.o., Warszawa; Termin: 27 maja 2011
- „Promocja POIiŚ w mediach – teoria i praktyka” - szkolenie zorganizowane przez NFOŚiGW z udziałem przedstawicieli MŚ, GDOŚ, KZGW. Przygotowano część spotkania: „Dobre praktyki w promocji POIiŚ - Wspólna prezentacja dobrych praktyk WFOŚiGW i NFOŚiGW dotyczących działań informacyjno-promocyjnych w POIiŚ” Miejsce: Kraków; Termin: 16-17 czerwca 2011 r.
- „Możliwości efektywnej współpracy i funkcjonowanie Infor Biznes; Struktura i funkcjonowanie Redakcji Dziennika Gazety Prawnej. Jak uniknąć błędów w komunikowaniu się z mediami” miejsce szkolenia: Infor Biznes Sp. z o.o.; Warszawa; Termin: 23 września 2011 r.